

G. R. A. C. H.

Soren Kierkegaard

Ester et Maleri af Thorvaldsen

Lorens Henrich fiskers Liv og Levnet

Et historisk Bidrag tildeles efter utrykte Kilder

af

C. L. With
Kapitain i Marinen

Med et portrait

Kjøbenhavn
forlagt af J. H. Schubothes Boghandel
Græbes Bogtrykkeri

1891

De store Begivenheder, som i forrige Aarhundredes Slutning og det nuværendes Begyndelse rystede hele Europa og hvis Afslutning saa skæbnesvangert greb ind i Danmarks forhold, ere bekjendte for hele den dannede Mænghed. At skildre disse Begivenheder vilde med Rette kunne anses for overflødigt, al den Stund dette Arbeide forlængst er udført af Andre, baade i udførlige Skrifter og i let tilgængelige Oversigter. Det samme kan siges om de Personer, der ved hin Leilighed stode i forgrunden; for enhver, som blot nogenlunde er inde i Historien, staa Christian den VII, Frederik den VI, hans ledende Minister og Prinsen af Augustenborg forlængst i klare, tydelige Omrids, ligesom det eiheller er svært at overstue den Indflydelse, disse Mæneds Karakterer have haft paa Udfaldet af Konflikterne for Landets Vedkommende.

Men om hver af de Ledende stode efter Andre, som vel havde Indflydelse, hver paa sit Omraade, og som have

udført væsentligt Arbeide i den Sags Tjeneste, hvortil de havde viet deres Kræfter, men hvis Virksomhed dog ikke er kommen saaledes frem i første Seled, at der er blevet et varigt Billede tilbage af Mændene, om end Resultatet af deres Arbeide ikke er forblevet ukjendt. Og dog kunde adskillige af disse Mænd nok fortjene, at Historien satte dem et nogenlunde varigt Eternæle, dels paa Grund af de i Sandhed væsentlige Tjenester, de have ydet deres Fædreland, dels paa Grund af deres Karakter, som for adskilliges Vedkommende vilde kunne tjene senere Slægter til smukke og følgeværdige Exempler, ikke mindst ved den Beskedenhed og Tilbageholdenhed, de have lagt for Dagen, i forbindelse med Dygtighed, Mod og Fædrelandskærlighed, saa lange Farene for Land og Rige var overhængende.

Destoværré ere Kilderne, ad hvilke man kommer til Kjernen af saadanne Mænds Personlighed og Virksomhed her i Landet, ikke sprudlende. Den Tid, paa hvilken de levede, var ikke synnerlig skrivende; det ansaaes for smukt og rigtigt først at gjøre sin Pligt fuldtud og senere at tie saa meget som muligt med det, man havde udført. Memoire-litteraturen er derfor herhjemme ikke bleven beriget med meget Stof i den Periode, som nu ligger et Aarhundrede tilbage. Hvem kjender saaledes ikke den brave Olfert Fischer, Helten fra 2. April 1801; men hvad veed man egentlig om denne Mand andet, end at han ved nogle Leiligheder havde

godtgjort sin Sømandsdygtighed, og at han overfor Verdens største Søhelt, den feirede Nelson, hævdede den danske Marines Værdighed paa en i Sandhed glimrende Maade; og hvormeget ejender man vel til forskellige andre Søofficerer, som hver især have gavnnet deres Land, men hvis Navne nu ere sunkne ned under Horisonten, fordi de havde for meget Stof af ægte Dannemand i sig til at puffe paa, at Navnene bevaredes for Efterverdenen. Og dog var det i hin Periode, at netop Marinen spillede en væsentlig Rolle, dels som Beskytter for den Handel og Skibsfart, hvoraf Landet øste stor Velstand, dels ligefrem ved de Krigsbedrifter, den udførte, eller det End, den lagde i Vægtskaalen, for at Krig kunde undgaas.

Blandt saadanme Søofficerer staar Navnet Lorens Henrich Fisser i et smukt Lys, vel ikke for noget stort Publikum, men desto mere for dem, der have gjort Søkrigshistorien til et Specialstudium. Og da denne Mandes Liv og Levnet tillige faste ret interessante Streiflys hen over Marinens indre forhold og Forvaltning, saaledes som den var i Aarhundredets Begyndelse, saa kan det vel ogsaa nok forsvares, at det bliver draget frem til nærmere Bestuelse for den Kreds, som overhovedet har Lyst til at se tilbage over de henfarne Tider, og for hvem det forbiligagne i alle dets Faser kan give Stof til Lære eller Eftertanke.

Det er med denne Motivering, at efterfølgende Skildring er skrevet; den vilde utvivlsomt være blevet betydelig mere

levende, saafremt ikke allerede Størsteparten af et Sækulum var løben i Stranden, siden dens Helt levede og virkede.

Lorens Henrich Fiskers Bedstefader var Justitsraad, Høiesteretsassessor og Viceborgmester Lorens Fisker (død 1739); hans Fader var Admiral Hendrik Fisker (født 4. Januar 1720 og død 20. Juni 1797), gift 15. Septbr. 1747 med Johanne Margrethe født Krieger (født 2. Novbr. 1723, død 23. Novbr. 1753), Datter af Justitsraad og Overlandbygmester Krieger og Søster til Admiral Krieger.

Faderen skildres som en livlig Mand, der fra sine mange Reiser hjembragte mange interessante Indtryk til sin Kreds; han blev i sin Tid meget benyttet som Skibschef og endte sine Dage som Deputeret i Admiraltetscollégiet. Paa en af hans mange Reiser hændte det i 1761, da han med Liniesfibet „Grønland“ skulde føre en Konvoi til Levanten, at han af engelske Ørlogsmænd i Middelhavet blev tvungen til at afgive Konvoien, der blev bragt ind til Smyrna. Da Efterretningen herom naaede Admiraltetet, beordredes han til at nedlægge Kommandoen og vende tilbage over Land. Ved Hjemkomsten belagdes han med Civilarrest, og en Krigsret blev nedsat for at undersøge hans Forhold. Krigsretten kom dog hurtigt til det Resultat, at den gamle Fisker havde gjort sin Pligt og ikke var til at dadle: et Resultat, som forøvrigt var naturligt nok, naar det erindres, at hele Middelhavet paa den Tid var oversvømmet af engelske Ørlogsmænd,

og at disses Chefer havde Ordrer hjemmefra til at visitere alle Koffardisfibe, medens vore Skibschefer havde Ordrer til at forhindre saadan Visitation, men paa den anden Side dog helst skulde undgaa Stridigheder.

Denne Admiral Hendrik Fischer antog Navnet Lorens uden at være døbt saaledes: for at give sit Navn mere Klang, som han sagde; han blev senere (6. Mai 1775) gift med yngste Datter af Admiral Ployart, Birgithe Cathrine, født 25. Juli 1740, død 20. (23.?) August 1822; han havde adskillige Brødre, hvorom intet vidés, ligeledes twende Søstre, hvoraf den ene var Moder til den fra Slaget paa Rheden bekjendte Generaladjudant Schrödersee, som efter de Thuras Død overtog Kommandoen over „Indfødsretten“, men faldt, ligesom han var kommen ombord; den anden Søster, Sophie Magdalene, var Moder til den fra samme Slag bekjendte Lassen, Chefen for Blokkslibet „Prøvesteen“.

Helten i denne Skildring Lorens Henrich Fischer fødtes den 5. Oktober 1753 i Kjøbenhavn; kun ser Aar gammel ansattes han som Volontair ved Søkadetkorps, og allerede Aaret efter tog Faderen ham med sig til Middelhavet, paa det tidligere nævnte Togt med Linieslibet „Grønland“; underveis blev Drengen syg og sendtes i Land til et Kloster paa Malta, hvor Nonnerne toge sig venligt af ham og pleiede ham; da han mange Aar senere som Chef for Fregatten „Thetis“ i Middelhavet besøgte samme Sted, var hans Syge-

pleierske imidlertid bleven Abbedisse for Klosteret; hun huskede
strax ved Fregattens Ankomst i Havnene sin tidligere Patient
og sendte ham som Hilsen et Sølvfad med Kager. Efter
denne første Reise med „Gronland“ foretog han senere en
anden med Faderen til den biscayiske Bugt, kom derefter paa
Søkadetakademiet og blev den 9. December 1767 udnevnt
til virkelig Secondlieutenant i Marinen, 14 Aar gammel.
Han skriver herom selv:

„At jeg, født i Slutning af Alaret 1755, allerede i 67
blev forfremmet til virkelig Secondlieutenant i Kongens So-
tjeneste, var en følge af, at jeg i Barneaarene paa Togter
til Biscayabugten og Middelhavet med Constantinopel saa at
jige blev opdraget til og paa Havet.“

Sin første Tur som Officer gjorde han 1769 med
Orlogsfibet „Prindsesse Wilhelmine Caroline“, Kommandeur-
kapitain le Sage de Fontenay, som var indlemmet i en
Eskadre, ført af Schoutbynacht O. Hansen. Alaret efter be-
ordredes han med Orlogsfibet „Sophie Magdalene“, Kom-
mandeurkapitain J. C. Krieger, der afgik til Middelhavet
sammen med 5 andre Orlogsfibe, 2 fregatter, 2 Bombardeer-
galioter og 2 Transportfibe under Overkommando af Schout-
bynacht f. C. Kaas og hvis Maal var at skaffe den af
Deyen af Algier brudte Fred gjenoprettet. Eskadren naaede
ikke sin Hensigt; Kaas maatte hurtigt opgive Bombardementet
af Algier, fordi de dertil medbragte Galioter viste sig at være

for svage, blandt Skibenes Besætninger udbrød Sygdomme, som gjorde omtrent en Trediedel u�ampdygtig, og Deyen vægrede sig ved at slutte fred. Eskadren vendte tilbage Alaret derefter, og der nedsattes en Krigsret, som skulde dømme om Udenrigsministeren Greve H. E. Bernstorff, Marinens Chef, Admiral Greve C. Danneshjold-Laurwig og Kaas tilsammen havde gjort deres Pligt; den kom hurtigt til den Erfjendelse, at ingen af de Paagjældende funde siges fri for feil; men da disse nærmest funde henføres til Mangel paa Kjendskab til forholdene, og der iovrigt var viist Mod og god Villie, bestemte Kongen, at Sagen herefter skulde hæves. Det lykkedes dog fort efter Struensee at faa sin forhadte Medbeiler, Danneshjold-Laurwig, styrket netop med denne Sag som Udgangspunkt.

Efter et Togt med Fregatten „Falster“ 1773, paa hvilket han avancerede til Premierlieutenant, og efter at han en Tidlang derefter havde gjort Tjeneste paa en norsk Flotille, som hans Fader kommanderede, erholdt han i Alarene 1776 og 77 sin første Chefskommando, Snauen (Korvetten) „Echo“, med hvilken han krydsede under Norge for at standse den stadig om sig gribende Smughandel, og blev Alaret efter indstillet til at føre et af det vestindiske Handelselskabs Skibe; samtidig erfarede han imidlertid, at der var bleven givet Tilsladelse for endel Officerer til at gaa i fransk Ørlogstjeneste og søgte da om at komme med iblandt disse. Hans Begjæring

blev tilstaaet, og med de gladeste forhaabninger drog han i Juni Maaned sammen med Kapitainlieutenanterne J. Bille, Stiboldt og Fogh, Premierlieutenanterne G. A. Koefoed, Hauch, Lovenorn og J. C. Krieger samt Baron Knuth til Paris, hvorhen de naaede næste Maaned. Saa Dage senere sendte man dem alle til Brest for at ansættes paa den franske Flaaade, men til deres Sorg erfarede de ved Ankomsten, at denne alt var gaaet tilssøs. Sammen med nogle af sine Kammerater gif fisker da ombord i fregatten „Lively“, en engelsk Prise paa 20 Kanoner, og naaede med denne hurtigt Esfaden, hvor han blev ansat i „le Dauphin royal“, underlagt Chef d’Esfadre la Motte Piquet, der efterhaanden samlede en Styrke paa 60 Skibe under sin Kommando. Næste Føraar afgif denne til Vestindien og underlagde sig ved Fort Royal paa Martinique den kommanderende Admiral d’Estaing, der da kom til at raade over en Styrke af 24 Linieskibe, 2500 Mand Landtropper, foruden adskillige mindre Fartøier. Under denne Admiral tjente Greve de Brugnon, de Brave, de Grasse, Baras og la Motte Piquet. Den 2. Juli om Aftenen ankrede Flaaaden ud for Øen Grenada, Tropperne landsattes ved Ulce noire, Udenværkerne til St. John bleve stormede, og tre Dage senere maatte den engelske Gouverneur, Lord Macartney, kapitulere. Franskmændene gjorde her 500 Fanger og erobrede 26 Skibe. Dagen efter, 6. Juli, mødtes den engelske og franske Flaaade ud for Øen og leverede hinanden

en Træfning, som dog forblev uafgjort, om end den var blodig nok. Dette var Fissers egentlige Jældaab, hvilken han klarede paa en særdeles smuk Maade. Den franske Flaaade gik senere til Florida, forstørret med Tropper fra Guadeloupe; disse landsattes, og Admiralen selv, Grev d'Estaing, tog Kommandoen over dem. Han forsøgte at indtage Byen Savannah, men forsøget glippede; ved et Stormangreb saa-redes han, og Foretagendet, som i det Hele havde været mangelfuld ledet, blev derefter opgivet; d'Estaing reiste hjem til Frankrig, og hans Flaaade deltes i adskillige Divisioner under de foranmænnte Admiraler; Fischer kom til at tjene under la Motte Piquet, der med 6 Linieskibe og nogle Fre-gatter tog Station ved Martinique. Ud fra denne Station havde de i Løbet af 1779 og Begyndelsen af 1780 ad-skillige Kampe med Englænderne, uden at dog nogen af Parterne vandt synnerlige Fordeler. I Midten af 1780 fik franskmaendene omsider en større Styrke ud i disse Farvande under Kommando af Greve de Guichen, og denne kunde da byde Englænderne, under Admiral Rodney, Stangen. Fischer beretter, hvorlunde han under disse forhold var tre Gange i Jæden, men nogen nærmere Bedejørelse af, hvilke Kampene vare, giver han ikke. I August Maaned havde franskmaendene samlet en betydelig Konvoi, hvis Ladninger alene repræsenterede en Værdi af 48 Millioner Kroner; for at faae denne vel hjembragt forlod Grev Guichen med 16 Linieskibe den

vestindiske Station, kun efterladende en Styrke paa 9 Linieskibe af Hovedflaaden. Med Grevens Flaade fulgte de danske Officerer Koefoed og Fogh; sidstnævnte døde ombord i „le Dauphin royal“ paa Hjemreisen. Fisler derimod forblev paa Stationen; han var her allerede tidligere blevet forfremmet til lieutenant de vaisseau og ansattes nu i Grev Barras' Stab som aide major ved dennes Operationer paa den nordamerikanske Kyst. For en Tid kunde disse imidlertid ikke hidfore synderlig store Resultater, da Engländerne under Admiral Graves vare dem overlegne; først hen i September, efterat den dygtige, men lidet afholdte Grev de Grasse var kommet tilstede med en betydelig Styrke og Landtropper, kunde de etter gøre Offensiven; i Forening med Generalerne Washington og la Fayette indesluttedes Byen Yorktown, som General Cornwallis holdt besat med en betydelig Styrke. Da man ved Belæringen af denne By savnede Ingenieurofficerer, paatog Fisler sig at gjøre Tjeneste som saadan, og han blev saaledes direkte medvirkende til Byens Overgivelse, hvorved de franske gjorde over 5000 Fanger. Da Søfrigen herefter paany trak sig Syd paa, kom han igjen tilbage til Antillerne, deltog med Hæder i de Træfninger, som Admiralerne de Grasse og Hood leverede hinanden, ja betroedes endogsaa det cerefulde Herv at afslutte Kapitulationsvilkårene med den engelske Kommandant paa Øen Montserrat. Det var under dette Afslutningskrigen, at den danske Kapitain Hauch dræbtes i

de Grasses Flagsskib „la ville de Paris“ derved, at Matroserne behandlede deres Karduser saa uforsigtigt, at der gift Jld i dem. Da Grev de Barras i 1782 hjemfaldtes, ønskede han at beholde fisker hos sig, men da denne ventede større Erfaringsudbytte ved Krigen i Vestindien, lod han sig overslytte som Næstkommanderende paa en fregat „la Resolute“, fra hvilken han 12. April 1782 overværedes, men ikke deltog i det berømte Slag ved Dominique, hvor Englænderne under Rodney slog Admiral de Grasse og for bestandig satte en Stopper for hans Sejrvindinger i disse farvande; dette Slag havde stor Indflydelse paa, at Krigen — den nordamerikanske Frihedskrig — omjider blev afsluttet ved Freden i Versailles (29. Januar 1783).

Uagtet fiskers Deltagelse i hele denne Krig havde været særdeles ærefuld, uagtet han af sine franske Foresatte var blevet forfremmet to Gange og havde erholdt Ordenen «pour le mérite», led han dog den Skuffelse at blive forbaggaaet i Hjemmet, idet Premierlieutenant Otto Lütken rykkede over ham ved Avancement til Kapitainlieutenant. For hans djævere Karakteer var dette et haardt Stød, og han giver det Luft i følgende Skrivesse af 15. Februar 1782 til Admiraltetscollegiet i Kjøbenhavn:

„ . . . Det høie Collegium vil naadigst tillade mig at forestille det, hvor smerteligt det er for mig, at min Eftermand, Hr. Otto Lütken, er blevet mig foretrukken. Uagtet

min Udsendelse til Frankrig ikke gav mig Grund til at forvente anden Fordel end den at bibringe mig Erfarenhed i min Metier, troede jeg at være sikker paa at soutenere den Anciennitet, som jeg uden at vederfares nogen Kunst havde bekommet. At man i den franske Marine har været fornøjet med mig, beviser mine Forfremmelser og Ordenen for de militaire Tjenesters Opnacelse, som jeg alene ved mine Skibs- og Eskadrechefs Recommendation har erholdt. Overbevist om, at fra det Gieblik, jeg kom Ordre at gaa til Frankrig, mit Høf vilde anse den Tjeneste, jeg gjorde i den franske Marine, som gjort i den danske, troede jeg ikke at have Aarsag at befrygte, at jeg ei igjen skulde bekomme min Anciennitet. Det er det høie Collegiums gunstige Forestilling til sammes Erholdelse, jeg underdanigst drister at tilbede og forvente mig."

Han opnaaede imidlertid saa lidet sit Ønske, at Lütken, der oprindelig havde været to Numere under ham, blev Divisionschef samme Dag, Fisfer blev Kommandeurkapitain. Aarsagen til O. Lütkens hurtige Avancement var et Sammenstød, han i de vestindiske Farvande havde haft med nogle Kapere, ved hvilken Leilighed han havde viist god Konduite, om end ikke særlige Krigeregenskaber. Det kom ikke engang til Kamp. Hans Avancement, hvorved han endog sprang sin ældre Broder forbi, valte megen Uvillie i Etaten og

bidrog sikkert meget til, at Anciennitetsystemet fort efter blev fastslaaet som Norm.

Efter fredens Afløsning hjemkaldtes han fra fransk Tjeneste og blev som en Slags Erstatning sammen med Kapitainlieutenant Koefoed udnevnt til Generaladjudant, hvormed fulgte et Tillæg til Gagen af 130 Rdl. aarlig.

Forinden vi gaa over til en nærmere Redegjørelse for Fiskers Tjeneste herhjemme, kunde det dog maaſke have sin Interesse med et Par Ord at orientere Læserne i Administrationsforholdene ved vor Marine, saaledes som de vare i Året 1783 og senere udviklede sig.

Den danske Marine havde indtil Midten af det 18. Aarhundrede haft en af sine mest glimrende Perioder under den talentfulde Greve f. Danneskjold-Samsøs Administration. Denne Mand afgik i 1746; efter ham blev Geheimeraad Carl v. Holstein Over-Krigs-Secretair for Søetaten, i hvilken Stilling han forblev indtil sin Død 1763; han afløstes etter af Geheimeraad f. C. Rosenkrantz, som derefter til 1767 bestyrede Marinen. Allerede strax efter Danneskjolds Fald begyndte imidlertid Tilbagegangen, det civile Element fik altfor megen Overhaand, og hverken Holstein eller Rosenkrantz havde fasthed nof til at holde Udviklingen vedlige; dertil kom, at Rosenkrantz hurtigt gjorde sig forhadt ei alene af sine Under-givne, men tillige af store Lag i Befolkingen. Kort efter at Danneskjold var bleven styrtet, ophævedes Admiralitetet og

General-Commissariatet, og i Stedet oprettedes et fælles Admiralitets- og General-Commissariats-Collegium, i hvilket foruden Holstein den rænkefulde og uduelige Admiral Rosenpalm var den ledende Personlighed, og under hvis Administration en hel Række Misgreb blev begaaede. Kun indtil 1766 bestod dette nye Collegium; ved den Tid gjenindførtes den gamle Ordning med to Collegier, men 1770 skiftede man paany System og gik over til det ene for atter Alaret efter at indføre en hel ny Ordning med eet Collegium, delt i fire Departementer. Dette System holdt sig ifølge i 10 Aar, idet man 1781 ordnede Forvaltningen ved et Admiraltets- og et Commissariats-Collegium, men atter tre Aar efter sloge dem sammen til eet enkelt. Rosenfrantz holdt sig indtil 1767, da Danneffjold-Samsø atter for en fort Tid kom tilbage; destoværre varede hans Regimenter kun nogle Maaneder, idet han i Oktober s. A. fortrængtes af sin Fætter Greve C. C. Danneffjold-Laurwig, hvem han havde forstøffet Kongens Naade og Tilgivelse for begaaede Synder, og af hvem han nu altsaa ligefrem blev forraadt. For Marinien var det et Held, at Danneffjold-Laurwig, der var ligesaa uduelig som intrigant, kun forblev i Embede indtil Mai 1770, men Heldet forringedes rigtignok meget derved, at der ingen enkelt dygtig Personlighed blev sat i hans Sted; Administrationen splittedes og først 14 Aar efter, 1784, blev det atter Rosenfrantz, der

som den første Statsminister overtog hele Ledelsen, hvilken han beholdt indtil 1788.

Det vil sikkert let funne forstaas, at en saadan Spiller Bold med Administrationssystemerne maatte fremskaffe en forfærdelig Usikkerhed i alle forhold, og naar saa dertil kommer, at man ved Valget af Personerne ofte viste en paa-faldende Mangel paa Skjønsomhed, da vil det let indses, at en Tilbagegang maatte blive uundgaaelig. For Materiellets Vedkommende blev denne heldigvis mindre følelig, navnlig i Slutningen af Perioden, taakket være den talentfulde Fabrikmeester Henrik Gerners Dygtighed og Energi, men at hele Landen i Marinens Personel nødvendigvis maatte lide, dette vil sikkert ikke undre nogen.

Efter Rosenkrantz' Tilbagetræden besattes Embedet som Over-Krigssecretair for Flaaden ikke oftere; forskjellige civile og militaire Personer fungerede som første Deputerede i Collegiet, Admiralerne le Sage de Fontenay deriblandt, men i Mai 1792 overtog Kronprinds Frederik selv Præsidiet med Vice-Admiral f. C. Kaas og efter ham Kontre-Admiral J. P. Wleugel til Første-Deputerede. Omtrent samtidig med den sidste indtraadte den bekjendte Kommandeurkapitain (senere Vice-Admiral) St. Bille (den ældre) som 3. og 4. ret efter (1804) som 2. Deputeret i Collegiet, i hvilket han hurtigt fik den afgjørende Stemme, da Admiral Wleugel ved den Tid var gammel og affældig. Allerede ved Kronprindsens Over-

tagelse af Præsidiet sporedes nogen fremgang i forvaltningen; men efter at Aarhundredet var endt, blev Danmark jo indvirket i kostbare Udrustningsforpligtelser og Krige, der som bekjendt førte til hele Flaadens Tab, Norges Udskeelse og talrige andre Ulykker; i Lobet af lidt over et halvt Hundrede Aar sank saaledes Danmarks stolte Marine ned fra sin agtelsesfulde Stilling til en ren Ubetydelighed for aldrig mere at reise sig; fra en Somagt af Betydenhed blev den kun en Smaastats farvelige Soværn, hvis Rolle kun kunde blive en Skygge af, hvad den havde været i det Tidsafsnit, paa hvilket vi nu skulle gaa lidt nærmere ind, idet vi følge Fiskers videre Udvikling og Virken i hans Hjemland.

Efter et kort Togt med Orlogsskibet „Justitia“ i 1784 blev han i Efteraaret forfremmet til Kapitainlieutenant og ful derefter i 1786 overdraget det Hverv at bereise de norske Kyster fra Frederikshald til Lindesnæs for at optage Kaart og Kystbeskrivelser. Efter sin Hjemkomst udsendtes han i Efteraaret med den i England kjøbte Kutter „Forsvar“ til Østersøen og Belterne for at instruere endel yngre Officerer i Besællingen af disse farvande og samtidig foretage Opmaalinger. Togtet var en Fortsættelse og Uddidelse af den allerede Aaret forinden med Fregatten „Hvide Ørn“ under Kapitain Bierk paabegyndte Instruktion og blev hurtig meget populair blandt Marinens yngre Officerer, som herved fandt en lønlig onsket Leilighed til at sanke praktiske Erfaringer.

Vinteren over benyttede han til at bearbeide det indvundne Materiale, for hvilket han høstede Anerkjendelse af Collegiet. Året efter sendtes han til Hertugdommernes Kyster, dels for at udarbeide Kystbeskrivelser, dels ogsaa for at fremstaae forarbeider til Kyst-Defensionsforanstaltninger i disse Landsdele.

Året 1788 var fisker i uafbrudt Virksomhed: Efter en Tid lang at have været Næstkommanderende paa Kronprindsens Lyftjagt, med hvilken Prinsen overførtes til Norge, erholdt han i August Ordre som Chef for Snauen „Ærø“, men fem Dage senere ny Befaling til at antage sig fregatten „Hvide Ørn“; heller ikke ved dette Skib forblev han ret længe, thi allerede i September udbad Departementet for de udenlandiske Sager sig hans Tjeneste som Attaché hos den russiske Vice-Admiral v. Dessen, der dengang opholdt sig med en Slaadeafdeling i Sundet. Da fiskers Virksomhed her ved Tilfældets Hjælp blev af en ret eiendommelig Natur, vil det maaske forinden være nødvendigt at hid sætte nogle orienterende Bemærkninger til den rette Forstaelse af det efterfølgende.

Allerede under den amerikanske Frihedskrig havde Rusland og Danmark sluttet sig sammen til Øpretholdelse af den saakaldte „bevæbnede Neutralitet“, hvorved der rigtignok for vort Vedkommende opnåedes væsentlige Fordeler for den dansk-norske Handel, men hvorved vi paa den anden Side kom i et spændt forhold til England og Sverrig, sidstnævnte

fordi der mellem dette og Rusland herskede Spænding, der endog i 1788 gik over til den Krig, som Gustav den III meget mod Adelenis Gifte paaaførte sin Nabo, der paa denne Tid var stærkt optagen af Feiden med Tyrkiet. I Vinteren 1788—89 havde en russisk Styrke, bestaaende af sex Linieskibe og en Fregat, søgt Vintervarteer ved Kjøbenhavn, hvor den laa indefrossen paa Inderrheden c. 1200 Ellen vesten for Lynetten. Eskadrens Chef var den tidligere nævnte Admiral v. Dessen, hos hvem Fisser var ansat. Den 23. febr. 1789 kom det ved Avisgivelse til Søkrigsprokurøren for Dagen, at en ubekjendt Svensker havde indladt sig i Underhandlinger med den engelske Koffardikapitain O'Brien om at affjøbe ham hans Skib „Alexander“, der laa midt i den russiske Eskadre, for at anvende dette Skib til at stikke Ild paa de fremmede Ørlogsmænd med. O'Brien, der selv var stærkt kompromiteret, blev strax arresteret, og man sogte nu af al Kraft at faae fat paa den mysteriose Svensker. Det blev tilfældigt Fisser, som kom til at opspore ham, idet hans forhenværende Tjener, der senere var bleven ansat hos den svenske Legationssekretair Baron Albedyhl meddelte ham, at der i Gesandtskabshotellet var optraadt en Person, hvis Signalement syntes at kunne passe paa Manden. Politiet sattes nu i Aktivitet og blokerede Albedyhls Hus, i hvilket man paa Grund af den de udenlandske Gesandter tillagte Asylret ikke turde trænge ind. Fra Legationssekretairens Side forsøgte

man at faae Manden smuglet bort, forklædt som Tjener, paa den portugisiske Ministers Vogn. Befolningens i Hovedstaden var imidlertid bleven frygtelig ophidset, gjennem fiskers Tjener var Politiet vedblivende holdt underrettet om, hvad der gik for sig, og da Vognen kørte ud, spærrede Hoben den Veien; den portugisiske Gesandt blev bange, vendte tilbage og lod den svenske Flygting smugle tilbage til Baron Albedyhlls Hus, fra hvilket han Dagen efter udleverede sig selv. Det viste sig at være den svenske Marinelieutenant Lars Bentzelstjerna, og at han udelukkende af Fædrelandsfjærlighed havde taget sig det ommeldte Hverv paa. Tilligemed O'Brien og en Værtshusholder Shields fra Dybensgade blev han stillet for en Kommissionsret, i hvilken Fisker havde Sæde. Den domte 17. November Bentzelstjerna og O'Brien til Døden og Shields til livsvarigt Fængsel; Høiesteret stadfæstede Dommen i December, men paa den russiske Keiserindes forbøn be-naadede Kongen dem; Bentzelstjerna blev holdt i Fængsel i Citadellet indtil Oktober 1796, da han frigaves og sendtes over til Malmö; ogsaa de andre blev sendte ud af Riget.

I foraaret 1789 forefaldt et usædvanligt Avancement. I fiskers efterladte Papirer siges: „foranlediget ved, at ti Officerer af hver Klasse sit Afsked“. Fisker erholdt ved denne Lejlighed Kapitains Charge. Ved at efterse Slaadelisterne finde vi imidlertid ikke angivet, at 13 Officerer 1789 afskedigedes, hvorimod det tillige angives, at 27 avan-

cerede fra Kapitainlieutenant til Kapitain; den forbigaelse, han havde lidt med Hensyn til O. Lütten, blev imidlertid ikke rettet, thi Lütten var allerede 1781 — samme Aar han forfremmedes til Kapitainlieutenant — endydermere steget til Kapitain.

I samme Foraar erholdt den nye Kapitain sin første større Chefskommmando. 55 Aar gammel ansattes han som Chef for Ørlogsfibet „Ditmarsken“ (60 Kanoner) i Vice-Admiral v. Schindels Eskadre paa 11 Linieskibe og 5 Fregatter, der havde til Opgave at beskytte de russiske Ørlogsmænd i vore Farvande mod Svenskerne, der her optraadte med en Styrke af 21 Ørlogsfibre. Admiralen havde sit Flag vajende om bord i Linieskibet „Den Prægtige“. Denne fiskers første større Kommando gjaldt et af de første Linieskibe, den talentfulde Henrik Gerner byggede; det løb af Stabelen 1780 og ødelagdes senere i Dokken af Englænderne, ved det store Slaaderan 1807; det var 158 fod langt, havde et Dybgaaende af 19 fod og en Besætning af 559 Mand. I Sammenligning hermed kan anføres, at Admiralsfibet, paa 80 Kanoner, havde en Besætning paa over 800. Eskadren krydsede i Østersøen, men Svenskerne vilde ikke optage Kampen; ud paa Eftersommeren droge Russerne hjem og v. Schindel tilbage til Kjøbenhavn, hvor hans Flade oplagdes i September. Det var i dette Aar, at fisker den 25. Marts blev forlovet med Charlotte Amalie Kofoed (f. 1767, † 1805), Datter af

Etatsraad Hans Kofoed, som var 1. Directeur for Postamtet og for de kgl. Ulzmanufakturer, og med hvem han om Sommeren blev gift og i Tidens Løb fik 5 Børn. Af disse lever endnu en Datter Christence (f. 15. febr. 1796) som Klosterfroken paa Venmetofte; en Søn, Hans (f. 28. Mai 1793), blev Kammerherre og Kommandeur og døde 11. Septbr. 1855; en anden Datter, Henriette (f. 24. Aug. 1802, † 24. Marts 1839), blev 1828 gift med Jean de Coninck, Kammererer ved Øresunds Toldkammer. Hjemmet blev etableret paa Toldbodveien, hvor de havde en lille Have, som fisker interesserede sig meget for.

Efter at have været beskæftiget et Par Aar med Kommissionsarbeide i Norge, hvor der skulde oprettes et flydende Værn af Galeier og Kanonbaade, kom Fisken 1792 tilbage til Danmark og var herefter to Sommere itraet Chef for Kadettskibet, henholdsvis Fregatten „Frederiksvern“ og „Kronborg“. Fra dette Skib skriver han hjem til sin Hustru i Juni 1793: „... Efter 9 vaagne nætter i Kattegat er jeg endelig kommen her (Christianssand). Fatalt gaaer det mig, dette er sandelig mit sorte Aar; alle mine Folk ligge syge, Berg, Kahytsvægteren med; jeg veed næsten ikke, hvordan jeg skal komme ud af det. Vi leve godt, men om vi leve længe, det maa Tiden vise. Imidlertid er det selfabelige ret godt ombord.“ Paa hans foranledning var det, at der Aaret efter (1794) blev truffet en ny Ordning med Hensyn

til Officerernes Bespisning i Ørlogsskibene; denne, som tidligere var foregaaet ved Chefens Foranstaltung, ordnedes nu efter de i den franske Marine herskende Principper paa en mere tidsvarende Maade, saaledes at Officererne selv bleve raadende over deres Bordhold og de Pengemidler, Staten hertil bevilligede. Ifolge denne Ordning erholdt Officererne til deres Bespisning 11 Rdl. maanedlig foruden en Månds Kost in natura, Chefen 16 Rdl. og desuden 5 Rdl. for hver Officer, der var ombord, for at kunne se dem ved sit Bord. I samme Reglement forbrydes det Officererne at indbyde Chefen til deres Bord, ligesom det bestemmes, at de til Middag kun maa have „2, allerhøyst 5 Retter og 2 til Aften, da ald Overdaadighed og Ødselhed aldeles forbrydes saavel i Mad som Drikke“. Hos adskillige af Marinens da-værende ældre Officerer fremkaldte Reformen staerk Modvillie, da de frygtede derved at lide Tab i Indtægter, og fisker fil ikke faa Uvenner blandt dem; paa den anden Side maa det erkjendes, at Forandringen var et bestemt Fremstmidt, og at det gamle System, ifolge hvilket de subalterne i deres daglige Levemaade vare ganske afhængige af deres Chefers Forgodt-besindende, forlængst havde overlevet sig selv.

De politiske Kombinationer skiftede ved dette Tidspunkt Karakteer; allerede 1790 var Krigen mellem Rusland og Sverrig blevet endt ved Freden i Verela; to Aar senere myrdedes Gustav III af Ankarström, og Alaret efter, 1795,

nermede Sverrig og Danmark sig til hinanden, saa at der endogsaa blev oprettet et forbund imellem dem til Neutralitetens Beskyttelse. En mindre Flaadeafdeling under Kommando af Kommandeur Winterfeldt kom derved til at operere sammen med en svensk Styrke i Nordsøen under Oberst Christiernin; paa en af de hertihørende fregatter, „Havfruen“, havde fisker 1794 Kommandoen. Paa denne Tur blev Christiernins Skib saa løst, at det maatte føge ind til Helsingør, esborteret af „Havfruen“. Da fisker Natten igjemmem, medens de stode Syd paa i Kattegattet, frygtede for, at Svenskerne skulde synke, holdt han sig saa klods op ad den, at Skibene paa Helsingors Rhed ragede sammen. Christiernin udbro'd da: „Du er, Pine død, en dygtig Karl! Du har jo hele Natten holdt Dig saa klods i mit Kjølvand, at jeg — naar Du repeterede mine Signaler — troede, det var min egen Algterlanterne, jeg saae; men Du har, Pine og Død, og haft den ære at geleide den dygtigste Karl i hele den svenske Marine.“

Da han senere, i Oktober Maaned, sammen med fregatten „Triton“ skulde overføre Tropper til Kiel, overfaldtes Skibene i Østersøen af en saa farfærdelig Storm, at man herhjemme en Tidlang troede, de vare gaaede under. Imidlertid kom de dog begge lykkeligt til Bestemmelsesstedet og efter tilbage, hvorefter de bleve oplagte.

Efter at have været beskjæftiget i det paafølgende Aar sammen med Kapitain Jernichou ved Undersøgeller paa Hertug-

dommernes Kyster for at udfinde passende Steder til Anlæg af Sødefensionsforanstaltninger, erholdt han 1796 Kommandoen over fregatten „*Thetis*“ i en Eskadre, der under Vice-Admiral F. C. Kaas opererede sammen med en svensk Styrke til Neutralitetens Beskyttelse; efter et fort Togt til Norge, hvor han for første Gang havde sin Son Henrik med ombord, kom han tilbage i August og fulgte da Ordre til at afgaa med sin fregat og Briggen „*Sarpen*“ (Kapt.-Lt. C. v. Holck) til Middelhavet, dels for at beskytte Handelen, dels for at bevirk en fred med Tripolis, hvorved det dog udtrykkelig blev ham forment at bruge Penge; paa dette Togt medfølgte Thorvaldsen, som skulle landsettes i Italien. Freden med Tripolis lykkedes det ham ikke at erholde, hvilket Admiralitetet tog ham meget unaadigt op. Han skriver derom til sin Hustru fra Malta 5. December 1796:

„Jeg ankom hertil med uforrettet Sag fra Tripolis iforgaars. Den Røverknegt vil ingen fred have med os. Aldrig har jeg prøvet en haardere Tur, aldrig kjendt en farligere. Du kan tenke Dig, hvor behageligt det var mig, medens jeg var i Land for at negociere med den mahomedanske Hund, paakom et Uveir, som tvang fregatten til at flygte; borte var den i syv Dage fra mig, og der stod jeg som fattig Per Eriksen ... Vi ligge nu i Quarantaine, og naar den er forbi, maa jeg fjølhales, da fregatten er bleven løst paa denne sidste morderlige Tour. Til den 8. Januar

er jeg færdig og løber saa ud paa Støver-Jagt efter Tripolitanere; vilde Himmel alene unde mig at møde dem, da skal jeg gjøre mit til at skaffe det Røverpåk en salig Afgang. Forestil Dig Pøreskudre med 4 à 6 Spundige Bassær; deraf bestaaer den tripolitanske Marine; men saadanne ere dog stærke nok til at opsnappe et stakkels Handelsskib, som troer at seile i fuld fred og Roslighed ... Maatte jeg endda paa min Rosligheds Bekostning være heldig nok til at opnaa Bi-fald for mine Handlinger. Spørg, udfrit og lad mig vide, hvad der siges om os; dog bryd Dig ikke om, hvad Admiralitetscontoiret siger; Du veed, at Malice og Ondskab ikke lidet behersker deres Omdømme."

I et tidligere Brev beskriver han bemeldte Pascha af Tripolis: "... Du maa tro, det er en smuk Mand; han har jaget Faderen og den næstældste Broder i Landsflygtighed; den ældste Broder myrdede han i Moderens Arme, og saaledes overbeviste han hele den tripolitanske Verden om, at han var deres retmæssige Regent."

Senere skriver han atter: "... og den Fortrøstning, at mine Uvenner hjemme sikkert ville sørge for at skade mig, det de kan. Allerede spører jeg det sidste; de sikr afvendt, at Briggen ikke kom affsted strax; nu sende de den; jeg haaber, den kommer forsildig; i det Mindste have de gjort, hvad de kunde dertil, ved at give den til en Ertz-Trompeter; var den gaaet dengang, jeg onskede det, maaske havde den da sparet

Kongen 20 à 30000 Rdl.; nu vil den muligen foraarssage lige saa meget i aldeles overflodige Udgifter. Hvis den kommer i de første Dage af Januar, saa tager jeg den med til Tripolis, hvor jeg da skal hen igjen for paany at prove at gjøre Fred, siden den Hr. Pascha har indbudt mig dertil og lovet bedre Vilkaar; jeg troer, han mærker, at der vil blive mere at vinde paa den Maade end ved at føre Krig, Herren styrke ham i den Tro."

Som alt nævnt lykkedes denne sidste Expedition eiheller, nærmest fordi fisker ikke havde tilstrækkelig Styrke at optræde med. Det uheldige Udfald af Expeditionen overbeviste imidlertid Admiralitetet om Nødvendigheden af at have en Slaadeafdeling til stadig Beskyttelse af Handelen i Middelhavet og bevirkede, at Kommandeurkapitain St. Bille i foraaret 1797 blev udsendt med fregatten „Najaden“ for at klare forholdene. Den 12. Mai traf han sammen med „Thetis“ ud for Campedussa, fik Overlevering og drog derefter sammen med „Sarpen“, der om sider var kommen aften, samt en armeret Chebek til Tripolis, hvor han efter en hæderlig Kamp fik freden afsluttet, dog kun mod at udbetaale Paschaen en Sum af 75000 Pjastre. Mellem denne Bille og fisker var forholdet bestandig spændt; muligen have de gjenfødt følt, at de stode hinanden i veien, men vist er det, at Bille bestandig lod sin Rival føle sin Uvillie, der senere, da han steg højere paa Ærens Stige, og navnlig efter at han var

kommen ind i Admiralsitetet, fik sjæbnesvangre Følger for Hesten i denne Skildring.

Om Thorvaldsen, for hvem fisker nærede en faderlig Velvillie og Omsorg, udtalte denne sig adskillige Gange i Breve til Hjemmet, rigtignok ikke paa nogen synderlig smigrende Maade. „Gud veed, hvorledes det skal gaa ham,” siger han, „han er ludende doven og interesserer sig kun for Magelighed og for at spise godt.“ Thorvaldsen var virkelig høist utiltalende paa denne Reise; han gad intet foretage sig, og det var næsten kun ved et Magtsprog fra Chefen for fregatten, at han kom afsted med en Chebec fra Malta til Rom. Imidlertid malede han dog fisker et Par Gange og det endda med „frappent“ Lighed. Af Officererne var han forøvrigt vel lidt paa Grund af sin Godmodighed; om hans kommende Storhed havde dog ingen ombord nogen Anelse. I Sommeren kom „Thetis“ hjem efter at have været i Søen over et Aar. Chefen var i Mellemtidens avanceret til Kommandeur-kapitain; det var med stor Glæde, at Egtfællerne paany samledes og saaledes fik Ende paa den næsten rørende Ecengsel, de hver paa sin Kant havde følt.

Det fremgaar af fiskers Korrespondance fra denne Tur, at Cheferne for de udsendte Orlogsmænd i disse Tider, hvor Gagerne vare smaa, og der ingen eller lidt Leilighed ellers frembød sig til Extrafortjeneste, søgte at forøge deres Indkomster ved at negociere paa Reisen. Han omtaler saaledes,

hvorlunde han har tjent „glubsf“ paa den medtagne Tjære, men er blevet hnydt paa Seildugen; ligeledes at han har gjort Indkjøb af mange forskjellige Varer til Hjemmet, hvilket alt vil blive medført. Saadanne Smaaffs kunde sikkert ogsaa nok tiltrænges, naar det erindres, at Chefen for et Skib paa de Tider havde 16 Rdl. maanedlig i Kostpenge og endda ofte maatte optræde med en vis ydre Anseelse i de udenlandsk Havne.

Han havde nu foreløbig faaet nok af at seile med Kongens Fregatter, og naar det erindres, at han siden 1792 saa at sige stadig havde været tilssos, kan dette forovrigt ei undre, navnlig henset til, at familien begyndte at voxe til, og at han, der var den kjærligste og omhyggeligste Ægtemand og Fader, længtes efter at kunne tage sig personlig af sine Børns Opdragelse. Det var ham derfor særdeles kjærkomment i Narene 1798 og endel af 99 at blive beskjæftiget hjemme, hvilket skete derved, at han først sammen med Kommandeur O. Lütken, Kommandeurkapitain Lützen, Kapitain Obelitz og Kapitainlieutenant Ebbesen udarbeidede en Signal- og Taftikbog for Flaaden, og senere — efter at dette betydelige Arbeide var blevet tilendebragt — indtraadte i en Kommission til at forfatte Love for udgaaende Konvoier, hvilke nu bleve paatrængende nødvendige, efter at Krigsforholdene i Europa havde gjort Konvoiering af vore Handels-skie til en paatrængende Nødvendighed. Bemeldte Krigs-

forhold, under hvilke Englænderne søgte at tilstige sig et Overherredømme paa Søen, havde paany forenet Rusland, Sverrig og Danmark til det saakaldte „bevæbnede Neutralitets forbund“, og for at hævde dette udsendtes i 1799 en Styrke paa 5 Linieskibe paa et Krydstogt i vore farvande under Kommandeur Tonder, under hvem fikker for anden Gang kommanderede Orlogsskibet „Ditmarsken“, indtil ud paa Efter-aaret. Året efter var han sammen med den bekjendte Admiral Løvenørn i en Kommission til forberedelse af et Fyrsfib paa Trindelen; uagtet disse to indtrængende anbefalede foranstaltningen, lykkedes det dog først længe efter Admiral Zahrtmann som Marineminister at faae den gjennemført. Efter en Reise til Norge, hvor forskjellige Typer paa Lodsbaade prøvedes, og de saakaldte „Søllingske Baade“ erklæredes for de mest hensigtsmæsige, fik han i August Ordre som Chef for Orlogsskibet „Waldemar“, men en Maaned senere ny Befaling at overgaa til „Neptunus“, der var Flagfib i Admiral Wleugels Eskadre, og i hvilken han tillige fungerede som Flagkapitain. Denne Styrke kom dog ikke udenfor Sundet og oplagdes atter i Oktober. I Löbet af Vinteren opfandt han og konstruerede den saakaldte „optiske Telegraf“, der mange Aar vedblev at gjøre Nutte paa vore Kyster som Signaleringsmiddel mellem Land og Skibe, og hvorved han indlagde sig utvivlsom Fortjeneste i Marinen. Den første af disse Telegrafer opstillede man i Året 1800 paa Kvintus

Batteri, for at Officerer og Mandskab kunde lære dem at fjende; senere anbragtes flere lignende paa forskjellige Steder, og disse havde selv Ledelsen af deres Opstilling i sin Haand. Samtidig arbeidede han paa en norsk Kyst- og Havnbeskrivelse, der oprindelig var bleven færdig 1786, men som ved Kjøbenhavns store Ildebrand 1795 gif fuldstændig tabt. Foruden at Collegiet i smigrende Skrivelser tilføjendegav ham sin Tilfredshed med disse Arbeider, erholdt han desuden en Penge-ducor for dem. Endnu i 1801, da Krigen begyndte at nærmie sig vort Land, var han beskæftiget med sine Telegraffer, og i denne Omstændighed maa sandsynligvis Grunden søges til, at han ikke fik nogen Kommando, da Landet lavede sig til at afslaa den engelske Flaades Angreb under Admiralerne Parker og Nelson; dog kan det ogsaa noť være, at der alt ved den Tid har yttret sig nogen personlig Uvillie fra Kronprinds Frederiks Side, paavirket som han sandsynligvis har været af Bille, der nu var hjemkommen fra Middelhavet, og hvis Anseelse allerede dengang var grundfæstet. Kronprinsen yndede i det Hele taget ikke Kommandeurkaptainen, hvis Væsen altfor tydeligt bar Djærvhed tilskue og som baade havde oprigtige og stundum bidende Svar paa rede Haand; forørigt maa det erindres, at der eiheller var mange Kommandoer at bortgive til Officerer med hans Rang og Anciennitet, al den Stund Storsieparten af den egentlige sogaaende Flaade slet ikke var udrustet og eiheller skulde

udrustes, idet man i de ledende Kredse vel indsaae, at det vilde blive Danmark umuligt i et regulært Søslag at standse den engelske Flaade og eiheller var tilfinds at offre en stor Del af vor for Neutralitets forbundets Skyld, uden at de andre interesserede Magter, Rusland og Sverrig, toge Lod og Del i Affairerne.

For Sisler vare de paafølgende Fredsaar forholdsvis rolige; han var ikke udkommanderet, men derfor dog langtfra ledig. Hans Indsigt i forskjellige Retninger anvendtes saaledes, at han deltog i en Mængde Kommisioner; i Slutningen af 1801 fik han f. Ex. sammen med Kommandeur-kapitainerne Bille og Risbricht Ordre at tiltræde Konstruktionskommisionen, der udrustedes med et hemmeligt Hverv. Da han paa den Tid var blevet valgt til sørkyndig Decisor for Asiatisk Kompani, fik han Lejlighed til at overbevise sig om Godheden af de der brugte Ratssmer af Huder og fik saadanne reglementerede for Flaaden. Tidligt det paafølgende Åar sendtes han til Norge for at inddræde i en anden Kommision til at ordne Sødefensionsforanstaltninger; fra dette Arbeide vendte han først hjem sent ud paa Efteraaret og blev i foraaret 1803 beordret at tiltræde den faste Konstruktions- og Regleringskommision. Næste Åar maatte han afgive sin Betænkning om en Taktik for en Skjærgaardsflotille, foruden at han befftæftigedes med Installation af sine optiske Telegrafer i Norge; desuden maatte han undersøge og afgive

Betænkning om nogle af en Premierslieutenant Dahlsman udarbeidede Tegninger til nye Kanonbaade. I dette Aar avancerede han til Kommandeur. 1805 beordredes han til at anstille en sammenlignende Probe med forskjellige Kanonbaade; Lieutenant Willemoes var ham hermed behjælpelg som Adjutant. Da Resultatet af disse Undersøgelser bifaldtes af Collegiet, kom Fisler saaledes, uden dengang at vide det, til at virke ind paa det senere Soforsvar, saaledes som det blev, efter at Englænderne i 1807 havde herovet os Flaaden; som bekjendt kom det jo nemlig væsentlig til at bestaa af smaa Kanonfartoier, hvoraf Landet i Hast lod bygge en Mængde. I Alaret 1803 kjøbte han $\frac{1}{4}$ af Kalkfabrikken tilligemed den smukke Gaard ved gl. Kalkbrænderi med Have, hvortil familien flyttede; med deres Husstand herude gik det dog siden sorgeligt nok, da Englænderne i 1807 besatte Gaarden med 400 Mand, anlagde Batterier i Haven og hertil benyttede ikke alene alle Frugtræerne, men endog Vinduer og Døre. Hvad Fjenden ikke ødelagde, besørgede de danske Kanonbaade, der bessod Batteriet, og Fisler led herved et betydeligt Pengetab.

Ud paa Sommeren 1806 var Fisler gansse uden Virksomhed; i den sorgelige Kamp med Englænderne 1807 for at redde Hovedstaden og Flaaden fik han ikke Lov at tage Del. Mellem ham og St. Bille, der var Overskommenderende for Soforsvaret ved Kjøbenhavn, kom det gjentagne Gange til Rivninger, men uden Resultat. Fisler vilde saaledes have et

stort Bloksfib udlagt nordenfor Trefroner, men Bille undskyldte sig med, at han intet Mandskab havde. „Nuvel,” sagde Fisker, „jeg er ældre end Du i Alciennitet, men tilbyder ikke destominstre at skaffe Mandskabet tilveie og underlægge mig Din Kommando, hvis Du blot vil skaffe mig Ordre.“ Men Bille afslog det. Fisker vilde have søgt Kronprindsen, men denne var i Holsten; ræsende og fortvivlet over at ligge ledig, medens Fædrelandet var i fare, tog han sig da for at skrive til Prindsen nedenstaende Brev, der ret godt udtrykker hans djærve Karakteer. Brevet er af 2. Oktober og saa-lydende:

„Naadigste Kronprinds.

Skulde jeg endog ikke kunne vente mig Tilgivelse for den frihed, jeg herved tager, saa siger endda mit Hjertes frænkede Følelser, at Pligten byder mig at tale, og 40 Aars ei uværdig Tjeneste, ei bortødslet Tid, tillader mig at ytre en Mening. Min Mening er denne: Kongens Rige Norge trænger til kraftig Betryggelse i dets hele Omfang, til en Organisering, som kan beskynde det mod røverske Anfald paa Kysterne, fort, det trænger til de foranstaltninger, som en oplyst Kommission allerede har tilraadet i Året 1803.

Riget Norge trænger altsaa til at underordnes de Mænd, som bevæbnet med Kundskaber kunne give de mest betryggende Raad og bedst sætte disse i Virkjomhed.

Man stole ikke paa Norges Kjøbstadmænd; de ere alle

Handelsmænd, og naar er den Merkantile egentlig Patriot? Man glenme ikke, at Landmanden i Norge er gjældsbunden til og altsaa afhængig af Kjøbstadmanden, og at saaledes lidet eller intet fra disse Kilder vil blive at hente, naar ikke kraftige Mænd, der veed at tilintetgjøre de heraf flydende forbindelser, indsættes blandt Rigets Bestyrere.

Jeg vover underdanigst at tilraade, at Præsidenten Hr. Kammerherre, Ridder Kaas indlemmes i Norges bestyrende Personale; den Mand ejender Norge; jeg selv og enhver, som i Norge har set ham som Embedsmand, erkjender denne Herres Duelighed til at ordne og foranstalte alt til Norges Riges Frelse under den danske Konges Scepter.

Dersom Deres Kongelige Højhed ikke ejender nogen mere oplyst og dertil behvem Soofficer, saa tilbyder jeg mig underdanigst at arbeide med eller under Præsidenten Kaas. Jeg lover at organisere Kystværnet, og jeg paatager mig at nytte mod Kongens ejender al den Beskyttelse, som kan tilveiebringes. Jeg betinger mig blot et underordnet Aantal af Kongens Soofficerer og nogle af Holmens Skibbygmestre og forpligter mig til at finde enten Død eller vellykket Daad ved mine Bestræbesser i Kongens Tjeneste.

Underdanigst

Lorens Fisser."

Paa dette Brev indløb den 18. f. M. Svar fra Kronprinsen, dateret Hovedkvarteret i Kiel den 14. Oktober:

„Deres Skrivelse af 2. Oktober har jeg modtaget og takker Dem derfor. Jeg ønsker, at De strax begiver Dem paa Reisen til Norge, og naar De ankommer der, da at De strax melder Dem hos den kommanderende General søndenfjelds, Generalmajor Prinds Christian August til Slesvig-Holsten, hos hvem De forretter Tjeneste som Generaladjudant af Søetaten udi det ham underlagte Generalkommando; det nærmere om Deres forretninger vil De erfare af Hs. Durchlautighed, som derom erholder min Befaling.

Fredrik.

Hr. Generaladjudant og Kommandeur Lorens fæller.“

Da den 18. Oktober var den sidste Dag, Kapitulationen varede, og da Fjendtlighederne altsaa skulde gjenoptages Dagen efter, hvorved al Samfærdsel kunde ventes brudt, afgik fæller strax til Helsingør. Her var det til alt Uheld et saa forrygende Uveir, at Færgefolkene nægtede at sætte ham over til Sverrig; endelig lykkedes det ham dog at opdrive to behjertede Mennesker, som i en Baad bragte ham til Landskrona, saasom det var unuligt at lande ved Helsingborgs Bro. For at være ukjendt i Sverrig reiste han med et Pas som Kalkfabrikant, hans Sekretair — Raven — som Tjener. Nær havde disse forsigtighedsforanstaltninger dog glippet, thi underveis i Sverrig mødte han tilfældigt de yngre nedreisende Kadetter, der ved Synet af ham raabte: „Der er jo Kommandeur fæller!“

I sit første Brev fra Norge til Kronprinsen — 50. Oktober — melder han at være ankommen til Christiania, samtidig med at han den 27. havde passeret Frederikshald og der forefundet Linieslibene „Lovise Augusta“, Kapitain Snedorff, og „Prinds Christian“, Kapitain Jessen; han havde strax givet dem Ordre til at være sejklare og derefter krydse under Norges Kyst for at gjøre Priser; allerede den 4. December blev de dog nedkaldte til Danmark; det vil ikke være læseren ubekjendt, at „Prinds Christian“ senere (1808) gik tabt i den beronite Kamp ved Sjællands Ødde, hvor det kæmpede heltemodigt mod en knusende Overmagt, og hvor den unge, lovende Willemoes endte sin sorte, men smukke Krigerbane.

I samme Skrivelse beklager han sig over, at man allerede har henvirket hans Sekretair, som han med den uhyre Korrespondance, der vil forefalde, ej kan undvære; det frugtede imidlertid ikke, Collegiet satte sig haardnakket imod, at han kom derop igjen: en Smaalighed, der vidner høist ufordeagtigt om Tonen mellem de ledende Personer.

Af en senere Skrivelse fremgaar det, at Fisken ikke længe forblev hos Prinsen som Generaladjudant, men snart fik et langt mere omfattende Hverv. Han skriver:

„Overensstemmende med Deres kgl. Höiheds Befaling og den kommanderende Generals søndenfjelds Kommunikation har jeg den 4. December tiltraadt Kommandoen af Kongeriget Norges Søforsvar.

Jeg skal bestræbe mig for at retfærdiggjøre Deres kgl. Høiheds naadige Valg; Iver, Drift og god Villie skal ikke mangle; saavidt ei uovervindelige Vanskælheder forhindrer det, skal alt blive fremmet. Hvad Forsvar kan forskaffes, skal tidligt paa foraaret møde Fjenden. Til de nedre Kysters Forsvar dertil er alt efter Generalkommandoens Befaling gjort de bedste Foranstaltninger . . . Blot een Ting, naadigste Prinds, vover jeg at anmode om, nu da jeg ved Sekretair Ravens Bortreise har lidet eller ingen Hjælp til at bestride en uhyre Korrespondance, at mig forundes en Sekretair fra Soetatens Revisionscontoir. Man har vedtaget her at lade alle Udgifter for Kystdefensionsværnet flyde gjennem mine Hænder, og jeg har hverken Tid eller Bevanthed til Regnskabsforelse, da jeg — som det muligen er Eders Kongelige Høihed bekjendt — er en ruineret Mand, vil Hs. Majestæts Kasse altsaa ingen Erstatning kunne faae hos mig for Regnskabsuordener, som kunne møde.

At jeg imorgen afgaaer herfra for at bereise og inspicere alle de Foranstaltninger, som langs Kysterne bliver til Forsvaret fremmet og for at indskrænke Kystbatteriernes Besætninger samt ordne alt til mere økonomisk Vinterpersonale, dette giver jeg mig den Ære at indmelde."

Da fisker saaledes overtog Kommandoen over Norges Sødefension, bestod Kystforsvaret foruden de to nævnte Linieskibe, hvoraf dog hurtigt det ene blev hjemfaldt, kun af

Briggen „Lougen“, een Kanonchalup og fire Joller samt enkelte Landbatterier; han maatte nu strax i Vinteren foretage sig besværlige Reiser langs Kysten, mest ved Nattetider, da Dagene brugtes til at inspicere og korrespondere for at stabe det Kystforsvar, hvortil der i Norge fandtes saa godt som ingen Midler, men som han havde lovet at have i Stand til Foraaret.

Kanonstøberierne vare ganske i forfald, da man i de senere Aar lettere havde funnet forsyne sig fra Sverrig; paa Proviantsorter og Materialier af alle Slags var der desuden den største Mangel, da man under de urolige Forhold ikke havde villet opsende mere end høist fornodent fra Danmark; naar nu hertil kommer, at fisker ingen Pengeforsendelser erholdt i lang Tid, da vil det let inđses, hvor vanskeligt det Hverv var, man havde overdraget ham. I denne Forlegenhed valgte han at henwende sig til Landets Borgere, hvem han ved Taler og Proklamationer opfordrede til at bringe Offre for Fædrelandets Frelse. Næsten overalt mødte denne Henvendelseaabne Øren: Borgerne tegnede sig ikke alene for Bidrag til Kanonfartoiers Bygning, men endogsaa for lige fremme Pengebidrag, og snart begyndte der nu saavel paa de Kongelige Værfter ved Christianssand og Frederiksværn som ogsaa paa private Værfter under Tilsyn og efter Tegninger af Officerer en livlig Virksomhed til Forsvarets fremme. Støberierne blevne atter satte i Gang, og til Forsyning af

Proviant, Materialier o. l. anskaffedes de under Navn af Provideringskområder befjendte hurtigseilende fartøier, som — for Regeringens Regning — sattes i Gang mellem Jylland og de norske Kyster.

Med stor Iver skyndede han paa Bygningen af Kanonbaade, en Specialitet, hvormed han fra tidligere Virksomheder var blevet noie fortrolig. Han tilkjendegav Borgerne, at Hans Majestæt med Velbehag havde modtaget Meddelelsen om deres Offervillighed, men at Fartøierne nu ogsaa maatte færdiggjøres til de fastsatte Terminer. Da han fra nogle Steder erholdt Underretning om, at det alligevel ikke gifte hurtigt nok, kommanderede han hele Besætningen til den paa- gjældende Bygd, hvor Mandskabet da maatte indførteres og underholdes, indtil Kanonbaadene vare færdige, og hvormed han altsaa lagde et Tryk paa Borgerne, som disse derefter skyndte sig at blive befriede for. Ligeledes udpegede han Steder, hvor Kystbatterier skulde anlægges, fil endel Kystmilitis ordnet og den nødvendige Armering tilsendt til de respektive Steder, hvor Baadene byggedes.

Fra den i Slaget paa Rheden 1801 befjendte Lieutenant Müller, der senere gifte i norsk Tjeneste, hvor han avancerede til Kontre-Admiral, foreligger en Erklæring, streven i 1846 under et Ophold i København; han skriver heri:

„Forsaavidt uden skriftlige Annotationer kan erindres efter 39 Aars Forløb, bestod ved Krigens Udbrud i 1807 den da

i Norge værende Roslotille af 1 Kanonchaluppe og 4 Kanonjoller, i Aaret 1806 sendte fra Danmark til Frederiksvern.

Om Høsten i Anno 1807 ansattes daværende Kommandeur Lorens Fisker som høiestbefalende Soofficer i Norge, og allerede tidligt i 1808 havde Norge for en stor Del tilveiebragt ved hans ualmindelig dygtige og virksomme mundtlige og skriftlige Demonstrationer og Foranstaltninger 10 Kanonchalupper og 15 Kanonjoller fuldstændigt udrustede til Krigsforetagender. Disse Fartoier med Undtagelse af ovenfor anførte opsendte Kanonfartoier vare dels tilveiebragte i Frederiksvern og Christianssand, dels af Enkeltmand, dels af Korporationer anskaffede og afleverede til Statens Tjeneste. Saaledes kan endnu erindres, at fra Tønsberg erholdtes 3 eller 4 Joller, hvoriblandt den ene af Kjøbmand Mathias Foyn, fra Skien 3, hvoraf den ene af Kjøbmand Diderik Cappeli, og af dæværende Stiftamtmand Thygiesen i Christianssand en større Kanonjolle.

Af anførte Styrke var tidlig i Aaret 1808 stationeret paa Valørne ved den svenske Grændse 10 Kanonchalupper og 13 Kanonjoller med og fra hvilke mindre Afdelinger foretoge paa Kysten og opad Landet mellem Strømstad og Svinesund Rekognosceringer, ligesom den hele Styrke under Anførel af Kommandeur Lorens Fisker foretog en samlet Rekognoscering ved Strømstad. Da under denne Affaire alle Kanonjollerne, de fleste efter eet Skud, nogle efter to eller tre

vare satte ud af Stand til længer at kunne bruge Kanonerne, vilde det vel have været i høj Grad uforståeligt længer at udsette det hele Kystforsvar for at komme i ubrugbar Stand, hvorfor blev befalet at gaa tilbage til Valørerne. At Kommandeur fisker, altid personlig tilstede under denne Affaire og ved Tilbagegangen blandt de sidste gjennem et meget smalt af fjenden da heftigt beskudt Løb, viste al den Holdblodighed, det uheldede Omdomme og overlegne Bestandighed, som kan gjores Fordring paa hos en duelig Ansører, dette vil endnu levende Gienvidner kunne bevidne.

Huldstændige og fyldesigjørende Fakta for Kommandeur Lorens fiskers ualmindelige og virksomme Dygtighed som høieste befalende Soofficer i Norge under den første større Del af den i Aaret 1807 udbrudte Krig, vil ikke kunne savnes i vedkommende Archiver i Frederiksvern og Christianssand, og efter flere Autoriteter i Norge og Danmark.

Den 15. Marts 1846.

Müller."

Om den herved berørte Kamp ved Stromstad skulle vi senere udtales os mere udførligt; forinden en mere indgående Redegjørelse af fiskers Virksomhed under dette Tidsaffnit gives, vilde det dog muligen være heldigt at opfriske Erindringen om den Stilling, i hvilken Landet befandt sig ved Udgangen af det slæbnesvængre Aar 1807, og hvilke Stridt der umiddelbart forinden blevne gjorte udenfra in mod os, ved hvilke Dan-

mark saa at sige imod sin Villie blev trunget ind i en Stilling, der endte med Monarkiets Sønderrivesse og bragte det til en finansiel Krise, som i mange Aar derefter lammede dets Handleraft.

Under de Uroligheder og Omvæltninger, hvortil Europa i Aarhundredets Begyndelse blev Vidne, var som befjendt Napoleon den, der spillede den alt overveiende Rolle. Efter at Ruslands Magt ved freden i Tilsit 1807 var knækket, stod saa at sige kun England tilbage som det eneste Land, der havde magtet at byde den franske Keiser Trods. Hidtil var Danmark ved en forsiktig Neutralitetspolitik forblevet uberort af Krigenes Ulykker, ja det havde endda i Aarene 1801—7 som en af de faa neutrale Magter faaet et stærkt materielt Opsving ved den betydelige Handel og Fragtfart, hvortil dets Skibe — som neutrale — benyttedes. Det var nu Napoleons Plan at lamme Englands Handel ved at affærre det fra Fastlandet. Fra Ruslands og Frankrigs Side opstillede man den Sætning, at „frit Skib giver fri Ladning“ eller med andre Ord, at det neutrale flag skulde dække Ladningen, selv om denne var bestemt til en krigsførende Magts Havn, forudsat at den ikke bestod af Krigskontrebande; men herpaa vilde den engelske Regering ikke gaa ind; den fordrade som sin Ret at visitere alle fremmede Koffardisksibe, selv om de konvoieredes, og forbeholdt sig Tilladelse til at konfiskere fjendtlige Ladninger i neutrale Skibe. Aldskillige Gange havde

dette allerede ført til Sammenstod mellem danske og engelske Krigsskibe, men hidtil dog uden at Spørgsmaalet var blevet stillet paa Spidsen eller endelig afgjort. Saaledes havde i 1799 Kapitain Jost v. Dockum i Fregatten „Havfruen“ med Magt maattet afoise et forsøg paa Visjitering af sin Konvoi, og Alaret efter blev Kapitain P. Krabbe af Englænderne opbragt med sin Fregat „Freia“ og den af ham underlagte Konvoi til en engelsk Havn.

Efter at Napoleon i 1806 havde underskrevet sit Dekret om Fastlands-spærringen, svarede det engelske Kabinet (Januar 1807) med et andet, hvorved al Handel med franske eller med Frankrig allierede Havnne forbodes neutrale Handelsskibe; den danske Regering kom herved i en meget mislig Stilling, da den maatte støde enten til den ene eller anden Side, og Vanskælighederne forøgedes senere endnu mere. I Tilsifterfeden var det hemmeligt blevet bestemt, at dersom England ikke inden 1. December 1807 tog imod Ruslands Mæglen og indrømmede alle Magter lige stor Uafhængighed paa Havet, skulde Rusland erklære det Krig, og begge Magter vilde da søge at formaal Danmark, Sverrig og Portugal til at slutte sig til dem, erklære England Krig og lukke deres Havnne for det. Fra Englands Side, hvor man var blevet bekjendt med disse Hensigter, søgte man strax at gjøre et Modtræk ved at sende Lord Cathcart med en Styrke paa 9000 Mand til Rygen; kort efter begyndtes der et

diplomatisk Spil herhjemme, hvor Frankrig paa den ene og England paa den anden Side sogte at vinde Overhaand. For den danske Regering med Kronprinds Frederik i Spidjen stod det ganske klart, at det vilde blive den største Ulykke for Landet at indville sig i en Krig mod England; maatte man nodvendigvis tage et Parti, da foretrak man utvidelshomt Kampen mod Frankrig og med England; havde forholdene faaet mere Tid til at udvikle sig, var dette sandsynligvis ogsaa blevet Resultatet af vor Politik; men da det engelske Kabinet allerede i Efteraaret, uden at man anede det i Danmark og knap i England, lod udruste en stor Hær og Flaade, sendte dem til Sjælland og optraadte med den anmæssende Fordring om Udlevering af den danske Flaade, dreves vi trods bedre Villie over i Frankrigs Arme og altsaa ind paa den Krig, som man herhjemme mest af alt maatte frygte. Men endnu inden denne Expedition afgik fra de engelske Kyster, beslaglagde den engelske Regering alle danske og norske Skibe og Effekter og bragte derved den danske-norske Handelsstand et Stød, der paa det voldsomste rokkede ved hele Landets Pengevæsen og almindelige Velstand. Særligt i Norge, hvor Skibsfarten havde florereet livligst, føltes Slaget haardt, og talrige vare de Personer, som ved denne ligesaa uretfærdige som brutale Handling bragtes fra Velstand i den haardeste Nød.

Da det ikke er Henfugten med denne Skildring at skrive

Danmark-Norges Historie i Aarhundredets Begyndelse, ville vi glide let hen over selve Krigsaaret 1807 og kun i Korthed klare for Læseren, hvorledes forholdene vare i Norge paa den Tid, da fisker tiltraadte sit Hverv deroppe.

Da ved Krigens Udbrud Samkvemmet mellem Danmark og Norge var blevet høist besværligt, blev der allerede i August 1807 for sidstnævnte Land nedsat en interimistisk Regeringskommision, bestaaende af Generalmajor Prinds Christian August af Augustenborg, Stiftamtmand, Kammerherre, Greve Gebhardt Moltke og Justitiarius i Algershus Stifts Overret Etatsraad Enevold Falset, hvilke paa eget Ansvar skulde afgjøre alt fornødent til Landets Tarv, hvorom der ikke betimeligt kunde indhentes særlig Ordre fra Kronprinsen. Det maa samtidig her nævnes, at Prinsen, som kommanderede søndenfjelds (General Krogh nordenfjelds) allerede Aaret efter (1808) maaatteaabne Fjendtligheder mod Sværrig, hvis Konge, Gustav IV Adolf, navnlig af Had mod „Usurpatoren Bonaparte“, men dog formodentlig ogsaa opmuntret af engelske Subsidier, havde sluttet sig til England og derved kom i Krig med Danmark og Rusland. Det ved Standsningen af Handelen og Skibsfarten lammede Norge var aldeles ikke i Stand til at møde Situationen, der var hverken Penge i Kassen eller Krigsfornødenheder for Flaaden eller Armeen; endogsaa fødemidler skortede det stærkt paa. Desto mere maa det paafjponnes, at Landets Borgere, for

hvem Selvstændighedsfølelsen endnu knap var vaagnet, med en Loyalitet og Offervillighed, der søger sin Eige, bidrog alt, hvad de formaaede, for at hidskaffe det fornødne. Væsentligt bidrog hertil den Omstændighed, at der i Spidsen for Styrelsen stod en Mand, hvis vindende Personlighed og ædle Sind formaaede alle Nordmænd til at slutte sig sammen til Fædrelandets Beskyttelse.

Det er allerede foran i Almindelighed angivet, hvilke forholdsregler Fisser tog strax efter at have overtaget Ledelsen af Norges Søforsvar, og at hans Planer med Kraft og Jærdighed udfortes i Vinterens Løb. De største Vanskelligheder, paa hvilke Søforsvaret stodte, vare unægtelig Mangel af dygtigt Befalingspersonel, og samme Vinter skriver han derfor det ene Brev efter det andet for at faa Søofficerer tilsendte. I Reglen bliver Svaret benægtende, Collegiet kunde maaske daarligt undvære Officererne hjemmefra, hvor Kanonbaadene jo ogsaa blev udrustede med stor Kraft, men dels kan man ogsaa noť sige, at det „vilde“ ikke, og at Jalouſi her som saa ofte har spillet virksomt med ved Forholdenes Udvikling. Imidlertid erholdt han dog nogle: Kommandørkapitain Mohfeldt ansattes som Chef for Sødefensionen ved Trondhjem, og under hans Veiledning byggedes her 4 Kanonbaade og 4 Kanonjoller, til hvilke Artilleriet maatte sendes i Smaafartøier midt i Vinterens Hjerte. Til Bergen sendtes Premierlieutenant Bielke som

overordnet Officer, der indtil Efteraaret 1808 foranstaltede bygget 8 Kanonbaade og 7 Kanonjoller; til Ordning af Kystsignalvæsenet ansattes Kapitainlieutenant Ohlsen og den flinke Premierlieutenant Hagerup; alle disse Officerer stode dog naturligvis under hans Kommando. I det søndenfjeldske Norge byggedes i Vinterens Løb under hans personlige Tilsyn 21 Baade og 30 Joller.

I en Rapport til Admiralitetet, dateret Christiania 15. febr. 1808, skriver han: . . . „Kystværnet i Frederikshalds Distrikt er nu hensigtsmæssigt etableret; at bidrage til lignende i Bragsnæs Distrikt vil blive formalet for mine Bestræbelser paa den Reise, jeg om faa Dage tiltræder. Paatængende Omstændigheder gjøre det nødvendigt at ile med Flotillens Bygning og Armering; den vil blive sat i Aktivitet saa hurtigt, som muligt er; Bygningen fremmes forøvrigt over min Forventning, Armaturen vil være tilrede efterhaanden, som Fartøierne blive færdige, Bemandingerne skulle til behøvede Tid være indkaldte, og har jeg grundet Haab om at faae de til dette Aars Udgang nødvendige Proviantsorter samlede.“ Han beklager sig efter over Mangel paa duelige Anførere, indberetter at have delt sin disponible Styrke i en østlig og vestlig Flotille, og at Kystsignalstationer betimeligt ville være oprettede samt lover sig megen Nytte af denne foranstaltung. Af de Efterretninger, han har erholdt, fremgaar det, at der i Göteborg har samlet sig en engelsk Styrke,

hvoriblandt 3—4 Orlogsskibe; han fraraader desaarsag, at „Prinds Christian“ forbliver i Kattegat, og beder om at faae Skibet sendt op til Norge, hvor han da vil anvende det til forsvaret af Christiania sand, da han frygter, at Englænderne ellers ville kunne sætte sig fast paa Flækkerø, og senere paa Krydstogter langs Kysterne for at rense farvandet for Kapere.

Under 24. Marts inddrapparterer han:

„Fra den svenske Skjærgårdsflotille kan jeg intet Tilforladeligt opspørge. Imorgen eller i overmorgen rykker jeg ned i den svenske Skjærgård for at gjøre en Demonstration og hente Oplysninger.“

Det var hermed Sisters Hensigt at forurolige Strømstad paa en saadan Maade, at Svenskerne maatte drage Tropper dertil og altsaa svække den Styrke, hvormed de truede Norges Grændse, som forsvaredes af Prinds Christian August. Dermed vilde han saa lade sig noie foreløbig; om nogen egentlig Besættelse af Strømstad kunde der fornuftigvis ikke være Tale, da en saadan dog kun kunde blive af kort Varighed. Om sine Operationer ved denne Leilighed sendte han 24. April nedenstaende Rapport til den interimistiske Regeringskommision fra sit Kvarter Søndre Sandø i Grævingesund:

„Omfændighederne have gjort det fornødent tildels at tilveiebringe paalidelige Efterretninger, om de Svenske have

trukket deres Skærgaardsflotille sammen ved Norges Grændser, tildels at forurolige deres Poste mellem Frederikshaldsfjorden og Strømstad.

For begge Hensigters Opfyldelse samlede jeg fra flere Punkter en Styrke af 30 Kanonfartøier, med hvilke jeg indtog Station mellem Hvalørerne.

Onsdag den 20de lod jeg den her samlede Styrke divisionsvis besætte Dynekilen og Indløbet for Strømstad samt foretage en Landgang ved Zelétrre $\frac{1}{2}$ Mil nordenfor samme By. Landgangen dækkede den Division, paa hvilken jeg ilede op mod Strømstad for at holde Garnisonen der i Alve og hindre den i at rykke op mod mine landsattefolk. Dette skete just i Solens Opgang; alle Indbyggerne paa Svenskelysten fra Strømstad til Grændsen flygtede op i Landet.

De landsatte Tropper pousserte deres forposter temmelig nær Byen; de opsnappede endel fattige Strandsidderne, som jeg senere sendte hjem igjen. Demonstrationen i det Hele saavelsom de Efterretninger, jeg bekom, forsikrede mig fuldelig: At Strømstad kun havde en lidet militair Besætning, og at intet af den svenske Skærflotille var dertil ankommen; at næsten den hele svenske Armee, som havde været her tidligere, nu havde taget en anden Retning op i Landet og kun efterladt et Korps infvarteret paa Gaarden ved Svinesund.

Dette Korps besluttede jeg at forurolige; men Veiret tillod mig det først den 22de mod Midnat; da jeg i en Flotille-Division, anført af Søpremierlutenant Müller lod indskibe et Korps Infanterister under Lieutenant Ulgers af 2. Ulgershuske Regiment og et andet Korps af vaabenøvede Matroser under Søpremierlutenant Hagerups Kommando, som alle med muligste Konduite og Bravour udførte den Befaling, jeg gav dem: at lande strax sonden for Svinesunds-fjorden, trænge frem paa Landeveien til de Gaarde, hvor de svenske Tropper opholdt sig, og overrumple dem i deres Kvarter. Klokken 2 om Morgenens den 23de skete Landgangen, og uagtet Terrainvanskelighederne og uagtet flere Gaarde med fjendtlige Infanterister laa i Nærheden, var dog i Dagbreffningen tvende Gaarde omringede og deres Besætninger, 1 Underofficer samt 17 Mand af Elfborgske Regiment, tagne til Fange."

Til Admiralitetet blev fra Fisler indsendt nedenstaende Extrakt af den østlige Afdeling af Kystdefensionens Dagbog fra 12te April til 25de Mai 1808:

„Allerede fra Udgangen af Marts var der samlet endel af Skær-Fartøierne i Sandøsund for at dække Christiania-fjorden.

En bevæbnet Lodshaad havde jeg ladet tage Station mellem Hvalørerne; den skulle med etablerede Kjædesignaler give mig tilkjende i Sandøsund, om noget flydende fjendtligt

indfandt sig ved Grændsen. Generalkommandoens Hovedkvarter var dengang i Moss; jeg laa færdig til at dække det fra Søsiden.

Den 12. April indløb til mig de første Efterretninger om fjendtlige bevæbnede fartøier ved Strømstad; samme Dag detacherede jeg en Division Rofartøier under Lieutenant Müller til Grævslingesundet.

Fra 12. til 17. April blev Mandskabet daglig indøvet; intet fjendtligt bemærkedes. Sidst anførte Dato indløb til mig fra Generalkommandoen Befaling at forurolige fjenden ved Grændsen. Dagen saavel som den 18. og 19. medgik til at lade indskibe et Detachement af 60 Mand og 1 feltkanon fra Brigaden ved Laurvig samt til at samle en flotille af 10 Kanonchalupper og 17 Kanonjoller ved Hvalørne. Den 20. om Morgenen gjorde jeg et Tog til Strømstad og en Landgang ved Zelætre; jeg fandt intet flydende forsvar; alle Mennesker flygtede fra Kysten og Strømstad; denne Stads Skjæbne var aldeles i min Haand, jeg kunde have indtaget den, men uden Haab om at soutenere; at plyndre eller afbrænde den frygtede jeg vilde blive en Aldfærd, som altfor fuldelig funde gjengjaldes paa Norges mange ubevæbnede Byer langs Kysten. Jeg lod mig derfor noies med at opsnappe endel Lodser og Strandsiddere, som jeg paa to nær lod gaa hjem igjen, da de eenstemmig havde underrettet mig om, at den svenske Skjærgaardsflotille daglig

var ventet, at Garnisonen i Strømstad blot bestod af 150 Mand, og alt øvrigt var sendt til Armeen, som var indbrudt i Norge.

.....
 Saavel den 24., 25. og 26. tillod Veirliget mig intet at foretage uden smaa foruroligelser paa den svenske Kyst, hvilke alle overbeviste mig om, at fjenden var bleven aar-vaagen og nu maatte have trukket forstærkninger til denne Kyst; altsaa var Hensigten opnaaet, nemlig at drage hans Tropper bort fra Norge. Den 26. bedrede Veiret sig, Natten blev sjøen, ingen Underretninger funde jeg bekomme. Jeg besluttede at hente dem selv.

Den 27. om Morgenen var jeg med hele Flottillen ved Soleus Opgang ud for Strømstad; 5 Kanonfartøier havde posteret sig i det smalle Indløb op til Staden, de funde ikke nærmes med en større front end den, de selv ofkuperede. Jeg burde formode, at Siderne af Passet var garnerede med dækket Infanteri, muligen ogsaa, at Artilleri funde være posteret til de fjendtlige Fartøiers forstærkning; jeg fandt det derfor næsten uøjørligt med aabne Fartøier og udækket Mandsskab at angribe fjenden i sin Stilling. Jeg lod formere en frontlinie i den ydre Havn og kanonerede i lidt over en Time paa temmelig nær Distance; jeg saa de to fjendtlige Fartøier aldeles at retirere, men tillige næsten hvert Gieblik en af de norske Kanonjoller at trække sig til-

bage, og jeg havde den Ubehagelighed at blive rapporteret, at 13 af dem vare ved egne Stud blevne satte ude af Stand til at slaas, da deres Raperter ikke havde funnet udholde Trykket af Kanonerne.

Flottillen fik 7 Mand døde og 4 kvæstede, deraf de 9 paa Chaluppen Niels Ankær, som føres af Maanedslieutenant Hallander, de to paa Chaluppen Præsto under Maanedslieutenant Klincks Kommando. Jeg træf mig nu tilbage til Hvalørerne og assendte øieblifkelig de 13 Joller til Frederiks-værn for at blive reparerede. At Grunden til deres Raperters Svaghed for endel kan søges i Vinterarbeidet, bør jeg indrømme, men at den fornemmelig skyldes Mangel af paalidelige Tilsynsmænd ved Bygningerne, derom har jeg lige saa lidet Twivl som Anledning til at bebreide mig selv noget.

.....

Natten mellem den 3. og 4. lykkedes det mig at faae en bosat Mand i Strømstad taget i den ydre Havn. Han berettede mig, at Garnisonen i Strømstad var forstærket til 300 Mand, og at Gaardene i Nærheden desuden havde stor Indkvartering; at de svenske Kanonchalupper ved Kanonen den 27de vare blevne meget beskadigede, og at de af Døde og Saarede havde 30 Mand; at den göteborgske Flotille hvert Gieblik var ventet, og at to engelske Krigsskibe skulde komme Strømstad og Flottillen der til Hjælp.

Just i samme Øieblif saac jeg to engelske Ørlogs-fregatter mellem Koster og Stromstad.

Da min Styrke var svækket, min Stilling ved Græv-singesundet anfaldelig saavel af Side- som Stævn-bevæbnede Krigsfartøier, da jeg ikke her ubemærket af Fjenden kunde trække Forstærkninger til mig fra Frederiksværn, besluttede jeg endnu samme Aften i Mørkningen at tage en anden Stilling i Holme eller Aridslobet paa Nordkanten af Hval-oerne; jeg iværksatte min Beslutning og ankom i denne nye Position den 5. Mai om Morgenens, hvor een af de reparede Joller modte mig, og hvortil jeg nu om faa Dage kan vente mig de øvrige hensendte."

Af Artikler i det i Norge af falsoen udgivne Blad „Budstikken“ fremgaaer det, at man heroppe var meget vel tilfreds med Fiskers Opræden ved denne Lejlighed og ønskede ham tillykke. I Danmark derimod hævede der sig bebrejdende Stemmer mod ham, fordi han havde ladet sig vise bort af en underlegen svensk Styrke. Dette var dog næppe retfærdigt, idet det maa erindres, at Hensigten med hele Expeditionen fun var en Rekognoscering og Allarmering, og at en Besættelse paa det svenske Territorium utvivlsomt strax vilde have hidkaldt engelske Ørlogsmænd, hvorved Armeens høire Fløj vilde være blevet truet.

I Slutningen af Mai indrapporterer han, at Premier-lieutenant Hensler, der førte Kommandoen over den Frederiks-

værnisse Afdeling af Kystforsvaret, havde bortjaget den svenske fregat „Freia“; i en anden Rapport til Admiralitetet melder han, at han med sin Afdeling har tilbageslaet et Angreb fra den svenske Strømstadstyrke, som gif ud paa at bemægtige sig et Skib i Kicerringehavn. Han beklager atter Manglen paa erfarte Officerer og paa duelige Artillerister. I Maanedens der efter lykkedes det Lieutenant P. Wulff at erobre den engelske Brig „Seagull“, som senere indlemmedes i Kystdefensionen, hvor den gjorde fortrinlig Nutte. Den tageredes til 14600 Rdl. Værdi; omrent samtidig erholdt han endelig den ofte forlangte Assitance, idet Kapitainlieutenant S. A. Bille sendtes til Norge, hvor han strax fik Befalingen over den væstlige sondenfelds Kystdefension, medens davaerende Kapitain Mohfeldt sendtes til Trondhjem; han skriver fremdeles:

„... Kystforsvaret opfylder sin Bestemimelse. Med den herværende Andel holdes den hele svenske Flotille, som paa denne Side af Sundet bestaaer af 28 Kanonfartøier, næsten indesluttet i Dynekilen, der holder forbindelsen vedlige med Strømstad ved Hjælp af fregatten „Freia“. Den øvrige Andel er i større eller mindre Afdelinger fordelt saaledes, at de gjenædig kunne hjælpe hinanden. Det glæder mig inderligt at kunne rapportere, hvorledes Hensigten at beskytte Kysten opnæaes; det overgaaer mine mest overspændte Forventninger, alle Anførere af Kystforsvarsfartøierne udmærke sig ved Lyft og Jver til at gaa Fjenden imøde og bortjage ham fra

Kysten; enkelte Joller vove sig endagsaa udenfor Skjærerne at beskyde de engelske fregatter, som gjengjelde med glatte Lag, men strax bortfjerner sig. Jeg har Grund til at tro paa et Udsagn af en fra Sverrig ankommen Overløber, som gaaer ud paa, at de engelske Krydsere have faaet Ordre om at holde sig 3 Mil fra Kysten, thi nu paa nogen Tid observerer man dem næsten altid paa anførte Afstand."

I Juli og efter at man i Regeringskredse havde droftet Sandsynligheden for en Hungersnød i Norge samt Nødvendigheden for at skaffe Proviant til Landet, tilskrev han Aldmiralitetet, at der var draget Omsorg for at stille armerede Handelsskibe til Regeringens Raadighed, hvilke nu strax kunde begynne deres Virksomhed. „Paa taalelige Konditioner er det lykkedes mig at befrage Skibe til dette Brug; disse Skibe skulle da ikke i fremtiden blive Hs. Majestæt til Byrde, de kunne 14 Dage efter Opsigelse afleveres igjen til Aftagterne.“

Disse bevæbnede Koffardsskibe, som erholdt Betegnelsen „Defensions-Skibene“, kom dog ikke til at gjøre megen Gavn, hvilket fisker forøvrigt vel havde tænkt sig og underrettet Myndighederne i Kjøbenhavn om. Efter adskillige Gange at have løbet ud og efter ind lykkedes det dem dog endelig i November at tage en svensk Ørlogsfutter „Grippen“, der ligeledes indlemmedes i forsvarsstyrken, men Året efter blev kondemneret, fordi den seilede for slet.

I en Rapport af 27. Septbr. 1808 beder han det undstykkt, at Indberetninger saa sparsomt komme fra ham. Uden nogen tilstrækkelig Striverassistance, som han er, og bebyrdet med en næsten utrolig Mængde forskjellige Forretninger ligefra Korrespondancesager, Inspektionsreiser og fil aktive Krigsforetagender, er det ham imidlertid umuligt at overkomme mere. „Min nærværende Stilling,” siger han fremdeles, „er en absolut Forpoststilling for hele Norges Kystland; den kan billigt anses for høire Fløj af det ganske Kongeriges Forsvar. Saalænge jeg kan forsvare min Position, vil Norges kæmpe Armee ikke kunne omgaas og tages i Ryggen af fjendtlige Korps, som maatte lande nogetsteds i Christianiafjorden, og sjøndt den fjendtlige Styrke er betydelig forstærket ved Dynekilen, ja uagtet den er mig overlegen, saa haaber jeg at kunne udkæmpe dens Forsøg paa at angribe mig her. Omgaa de mig for at attaquere i Christiania, vil twende af de vestlige Divisioner slutte sig til mig eller virke i forening med mig, Overmagten skal da ikke blive paa fjendens Side.

Jeg kan ikke koncentrere nogen større Styrke her af Mangl paa Kantonments. Eiheller troer jeg at burde blotte de vestlige Kyster, da det ikke er usandsynligt, at Hensigten med de Svenskes Forstærkninger i Dynekilen kan være at forlede mig til at drage Forsvaret fra Vestkysten i et Øieblif, da Kornskibenes Af- og Tilgang gjør det nødvendigt, at jeg spreder Kræfterne langs den nævnte Kyst for at til-

intetgjøre de engelske Røverier og forsøg paa at udfjære Skibene af Havnene.

Kystflottillen er i bestandig Tilvært, den havde været endnu videre, om ikke der var blevet gjort Anstrængelser for Defensionsskibenes Udrustning; min Mening om denne Measure har jeg alt i en foregaaende Rapport underdanigst tilmedt. Jeg har imidlertid grundet Haab om til den kommende Kampagne at opbringe det sydlige Norges Kystforsvar til 56 Kanonchalupper; Kanonjollernes Aantal er 39, og hermed er jeg nu saa overslodig forsynet, at det var tiltænkt at sende tre til Gladstrand. Kommandeurkapitain Risbricht har dog anset dette for uformodent, idet han venter 5 Chalupper fra Vestet.

Den føgaaende Flotille er blevet forøget med en engelsk Prise, en Skonnertbrig, som jeg har kaldet „Hemmes“, det er et usædvanligt vellelende Hartoi, som er blevet armeret med 12 Stkr. af Briggen „Seagulls“ 24pundige Karonader og 2 lange 6pundige Kanoner."

Boruden forskjellige andre Foranstaltninger, som han i Efteraaret har truffet, meddeler han fremdeles, at Bergens Kystforsvar inden Nytaar vil voxe til 12 Kanonfartøier, og at Trondhjem for næste Aars Kampagne vil have et ligesaa stort Aantal tilrede. I Vinterens Løb antager han at kunne faae konfereret med de paagjældende Stationschefer.

Efter at have gjort Rede for, hvilke Proviantsorter han

behøver og hvilke andre Materialier, udtaler han til Slut
frygt for, at Sygdomme skulle udbrede sig blandt Besæt-
ningerne, gjør forslag til en bedre Hygieine og ender med
at fremstætte en Annodning om Laan af nogle Musikanter
fra Holmen til Opmuntring for Mandskaberne.

Vi se her saa nogenlunde, som det i en saa sammen-
trængt Fremstilling kan anskueliggjøres, Resultaterne af Kom-
mandeur Fissers Virksomhed i Løbet af det første Aar, han
tilbragte i Norge; som en passende Afslutning skal herefter
(efter Ræders: Danmarks Krigs- og politiske Historie. II. Del)
gjengives, hvad Prinds Christian Augusts Mening om denne
Virksomhed var, saaledes som den fremgaar af en Indberet-
ning til Kongen.

„... Kommandeur Fisser har ved sin udmaerkede Aktivitet
væsentligt bidraget til Norges Sødefensions nuværende Til-
stand, hvorpaa vi have de mest umiskjendelige Prøver og som
har den væsentligste Indflydelse paa vores Kysters Sikkerhed.
Med den bedste Villie havde det været mig umuligt uden
denne Mands Aktivitet og Talent at bevirke den næsten fuld-
komne Tilstand, hvori denne vigtige Gren af Landets Defen-
sion befinner sig for nærværende Tid.“

Allerede i en Skrivelse af April Maaned havde Fisser
meddelt Collegiet, at det efter Prindsens og hans egen
Mening vilde give baade Mod og Lyft saavel til Mandskab
som Officerer, om nogle Prisepenge kunde blive udbetalte. I

Begyndelsen af Mai svarede Collegiet ham, at dette ikke kunde lade sig gjøre, al den Stund der var nedsat en Kommission til at foreslaa Bestemmelser til Prisepenges Fordeling saavel i Danmark som Norge; men naar alt var solgt eller realiseret, skulde Pengene foreløbig sættes i de Kongelige Kasser. Denne Ordre blev selvfølgelig efterkommet, men nogle Maaneder senere blev der ham tilskrevet, at det sandsynligvis vilde træffe i Langdrag med Kommissionens Arbeide, og at Pengene derfor kunde uddeles; det omhandede Brev lyder ordret saaledes:

„Under 29. d. M. har hans Majestæt allernaadigst approberet:

At Prisepengene for de Priser, som ere og blive tagne inden de noiere Bestemmelser for Prisepengenes Uddeling, som Hs. Majestæt har befalet en Kommission at foreslaa, udkomme, maa uddeles efter Søkrigsartikelsbrevets Bestemmelse.

Ved at kommunicere Hr. Kommandeuren dette undlader man ikke at gjøre Dem opmærksom paa, at ved Uddelingen af Prisepengene i Norge bør iagttages alle de Personers Ret, som i Følge Krigsartikelsbrevet tilkomme vindel af disse Prisepenge.“

Samme Dag, dette Brev kom fisker ihænde, modtog han en privat Skrivelse fra Etatsraad Perbøll, der i sin Egenkab af Admiralitetssefretair havde paraferet Skrivelsen, hvori han

annodede om, at Fordelingen maa blive udført af en passende Person paa hans Vegne, og om at det Beløb, der efter Bestemmelsen kunde tilkomme ham, maatte blive ham reserveret.

Man skulde synes, at der efter disse Skrivellers Modtagelse kunde være al Grund til at udbetaale Pengene, og dette gjorde fisker da ogsaa. Saaledes var imidlertid ikke Admiralitetets Opfattelse. Det erklærede ham ganske uberettiget til at foretage nogen Fordeling og opfordrede ham til at aflatte de Paagjældende Pengene igjen. For fisker kom denne Ordre som en høist ubehagelig Overraskelse; den krenkede ham, fordi Opfyldelsen vilde stille ham i et ufordelagtigt Lys overfor hans Underordnede, og fordi han fandt den uretfærdig i og for sig, og han nægtede desaarsag at lyde. Sagen trak i Langdrag, Admiralitetet lod Generalauditøren afgive Betænkning om Sagen og fik Medhold hos ham; det beordrede derefter fisker at indsende Regnskab over de solgte Priser og lod dette revidere, forefandt Ankeposter og sendte ham en Fortegnelse over disse med Ordre til at besvare dem. Ærgerlig over alle disse Vidtløftigheder, der kom paa et Tidspunkt, hvor han havde begge Hænder fulde af Ting, som efter hans Mening vare langt vigtigere, lod han denne Skrivelse ubesvaret, men indsendte i Stedet for en Ansøgning til Kongen, hvori han fremstillede Sagen og bad om, at denne enten vilde bifalde hans Handlemaade eller lade den henvisse til Domstolenes Afgjørelse; Kongen lod

Admiralitetet give Tilsvar, og dette gjorde det i Marts 1810. Dets Skrivelse hidstettes her in extenso, fordi den ret klart viser det uvelvillige forhold, hvori de to Autoriteter efterhaanden vare komne til hinanden, et forhold, der forørvigt gik ud over Kommandeuren i Norge, og som forbittrede ham, hvis Redelighed var et Ordsprog, de sidste Aar, ja ganske sikkert væsentlig bidrog til at forkorte hans Liv.

.... For at oplyse denne Sag i sin fulde Sammenhæng tillader Collegiet sig allerunderdanigst at give en OverSIGT over den:

Kontre-Admiral Lorens fisker indberettede under 16 April 1808, at det affkaarne Sanifund havde tvunget ham til et forhold med nogle af de norske Kystforsvarsskibe gjorte Priser, som han ventede sig approberet. Dette foranledigede Collegium til den 7. Mai s. A. at tilkjendegive ham: „At da der her var nedsat en kgl. Kommission til at foreslaa nærmere og passende Bestemmelser for Prisepengenes Uddeling, maatte der lige saa lidt i Norge som her ske nogen Fordeling, førend man saae Udfaldet af denne Kommissions Arbeider og den derpaa forventede allerhøieste Resolution.“

Under 4. Juni næstefters erkjendte han Modtagelsen heraf saaledes: „Jeg har pr. Triplicate modtaget Collegiets Besaling om indtil videre at standse Prisepengenes Udbetaling. Jeg har og skal endvidere saa godt jeg formaaer foranstalte det fornødne i denne Anledning. At de Paagjældende onſte

Nydelse af, hvad dem tilkomme, og at Prisepengenes Udtælling opmuntrer til ny Daad, bruger jeg frihed til at bringe til Betragtning."

Da der, inden dette indløb, var falden Deres Maj:s allern. Res. af 29. j. M., at Prisepengene for de Priser, som vare eller blevne tagne, inden de næiere Bestemmelser for Uddelingen udkom, maatte uddeles efter Søkrigsartikelfelsbrevets Bestemmelse, saa komunicerede man den paafølgende 30. denne Resolution med Tilføiende, at ved Uddelingen skulde alle de Personers Ret iagttages, som efter Artiklerne have Ret til Prispense.

Med denne Kommunikation var det ikke Collegiets Menning, at Kontre-Admiral Fisker skulde stride til nogen Deling; men da han paaftaaer at have anset og endnu anseer den for at berettige ham til at uddele Prispengene i Norge, saa har Collegium hørt Søetatens Generalauditor, om der af den kan uddrages nogen Ret for Kontre-Admiralen til i Norge at lade forfatte saadan Udlægningsberegnung, som Søkrigsartikelfelsbrevets §§ 940—51 befale forfattet af Admiralitetssekretairen her, og derefter at uddele Pengene.

Herpaa har Generalauditøren svaret: At fornævnte Collegiebrev af 30. Juni indeholder blot en Kommunikation af Deres Maj:s allern. Res. om, at Delingen skulde ske efter Krigsartikelfelsbrevet, hvilket ingen Tilladelse er til at afgive fra dette i nogen Henseende. Og naar bemeldte Brev tilføier: at ved Uddelingen skulle alle de Personers Ret iagttages,

som have Adgang til at deltage i Nydelsen, var dette ogsaa hensigtsmæsigt for at advare Kontre-Admiralen om de Personer, han i mødende Fald skulde give Fortegnelse over eller Efterretning om.

Naar iøvrigt dette Brev læses i Forbindelse med det foregaaende af 7. Mai s. A., kan det paa ingen Maade hjemle ham Ret til at forfatte Prisberegninger; thi Omgangsmaaden hermed er udtrykkelig bestemt ved Krigsartiklerne, fra hvilke ingen Alsvigelse kunde anses tilladelig uden en positiv og tydelig Ordre eller en aldeles Umulighed i at have den fornødne Kommunikation med Collegiet; men hverken det ene eller det andet af disse Alternativer har fundet Sted. Da man saaledes ikke kunde antage Kontre-Admiral Siffer for berettiget til nogen Prispengedeling, affordrede Collegium ham Regnskab over de solgte Priser og Lister over de Prispengeberettigede under hans Kommando.

Regnskaberne nedkom derpaa og blev reviderede her ved Collegio. Revisionens Anmærkninger blev dernæst den 5. Januar d. A. (1810) ved et Brev herfra tilstillede Kontre-Admiralen til Besvarelse. Men i Stedet for at efterkomme dette og meddele Collegium de fornødne Oplysninger er det, at han har indgivet allerunderdanigst Ansøgning om, at Deres Maj. ved en allerhøiest Resolution enten vil bifalde hans forhold eller lade det paafjende ved Domstolene.

Naar Kontre-Admiralen i sin Anførsning anfører, at:

- Collegiet har misbilliget hans forhold til Prispengenes Fordeling i Norge,
  - Ingen har paaanket den skete Deling,
- maa man hertil bemærke:

- Collegiet kan lige saa lidt misbillige som billige den i Norge skete Fordeling, førend det bliver oplyst, om enhver har faaet, hvad han ifølge Lovene tillommer.
- Kapitain M. Bille har nedlagt Protest mod Udbetalingen af Prispengene efter de Beregninger, Kontre-Admiralen har ladet forfatte, hvilken Protest her vedlægges i Aftskrift.

Førstvrigt har bemeldte Kapitain Bille flere Gange tilskrevet Collegium om Ret for sig og Underhavende i Henseende til de under hans Kommando gjorte Priser og hver Gang faaet til Svar, at det var Collegii Pligt at sørge for, at enhver skete Ret; men at han maatte opgive, hvilke Priser og hvad Lod af samme han formener at kunne gjøre Paastand paa.

Ved denne Lejlighed tillader man sig allerunderdanigst at anføre, at som alle Prisberegninger ere af de meget besværlige og tidsspildende Kommissioner for Collegiet, havde man gjerne ønsket, da Kommunikationen med Kongeriget Norge var saa prefair, at have fundet Grund deraf til at indstille til Deres Maj., at Kontre-Admiral Lorens Fissler

maatte blive benyndiget til at besørge deres Beregning og Uddeling i Norge, da han dertil syntes at have Eyst — men som han derved kom til at have al for megen Part i Prisepengene, nemlig først som Dommer i Over-Admiralitetsretten og siden som Deler af Priserne, hvoraf han da selv skulde tildese sig Part, frygtede man for, at hans Ære derved, endog med den allerstrængeste Delikatesse, dog kunde kompromitteres, hvorfor man frasaldt denne Tanke. Deres Maj. vil sikkert ogsaa allernaadigst have erfaret, hvor vanskeligt Collegiet har fundet det at dele Prispengene, thi uagtet det har havt Krigsartikelsbrevet for sig og Generalauditeuren til Konfident, har det dog som oftest maattet indhente Deres Maj.s allerhøieste Resolution, forinden andres Skjæbne blev afgjort.

I Henhold til foran anførte maa Collegium allerunderdanigst erklære: at det ikke sjønner rettere, end at de af den kgl. Sætat i Norge gjorte Priser bør behandles og de for samme indkomne Penge uddeles paa samme Maade som Sætatens øvrige Priser. Finder dette Deres Maj.s allernaadigste Bisald, saa vil, forinden der kan blive Kvæstion, om Kontreadmiral Sjøers Forhold bør paakjendes ved Domstolene (hvorfed man bør tro, han mener Kapitain M. Billes Paastand), være fornødent, at han paalægges at indkomme med Besvarelse paa de han herfra tilstillede Revisionsanmærkninger samt at afgive de Oplysninger til Prispengenes Uddeling for

de af den kgl. Søetat i Norge gjorte Priser, som enten alle-rede ere eller herefter maatte blive ham affordrede.

Wleugel. J. Knuth. Steen Bille. Grove.

N. Perbøll.

Collegiets Skrivelse forekommer os ikke at rokke ved Fisfers Paastand om, at han mente sig berettiget til at uddale Pengene, hvortil han havde saa meget mere Anledning, som Etatsraad Perbøll, der i sin Egenstab af Collegiets Koncipist maatte antages at vide Bested med Skrivelsernes Hensigt, oiensynlig stod i samme Tro som han selv; den mod-siger sig desuden selv, idet der et Sted tales om, at forbindelsen med Norge ikke er saa vanskelig, at Fisfer jo nok kunde kommunicere med Collegiet, og et andet Sted, at samme forbindelse var saa „prefair“, at der kunde være Grund til at træffe en særlig Ordning. Den maa endelig, efter vor Menning, stempes som — mildt sagt — ubetimelig, da Sagen ikke dreiede sig om noget for Staten vigtigt Beløb, og man sandelig havde al Anledning til at forskaae en Mand som Fisfer for Pindehuggeri i en for Land og Rige kritisk Tid.

Kong Frederik VI resoverede paa Indstillingen, at Fisfer skulde besvare de fremsatte Antegnelser i Regnskaberne; der næst skulde en Kommission ned sættes, bestaaende af Søetatens Generalauditeur og to Søofficerer til Undersøgelse af, hvorvidt Kapitain Billes Protest kunde tages tilfølge, og endelig,

at den hele Sag derefter atter skulde forelægges ham til Afgjørelse.

Forinden denne Kommission havde endt sine Overveielser, var Sagen imidlertid voget i en betydelig Grad, adskillige nye Priser tilkom (ialt gjorde den norske Sødefension under Fiskers Bestyrelse 49 Priser foruden den store Konvoi), og endelig erobredes i Juli 1810 af Briggerne en hel Konvoi af en saa stor Værdi, at Slaget endogsaa føleligt mærkedes i England; den Fisker tilkommende Part af Prisepenge vogede herved til en Sum af over 70000 Rd., som man vedblev at holde ham under Næsen det ene Åar efter det andet uden dog at gjøre Ende paa Twisten eller udbetaale ham Pengene. Områder i Året 1816, altsaa efter otte Åars Forløb, faldt der endelig Resolution i Sagen, ifølge hvilken al Tiltale mod Fisker skulde bortfalde og Summen udbetales ham med drag af nogle faa ubetydelige Poster; i Mellemtiden var imidlertid Pengevæsenet her i Landet kommet rent i Forfald; medens Pengene i 1808—9 endnu udbetaltes dels i Obligationer, som vedblivende beholdt deres Værdi, dels i Sedler, skete nu Udbetalingen udelukkende i Sedler, til hvis Indløsning Staten som befjendt savnede Valutaer og som derfor kun havde en reel Værdi af en Sjettedels Paalydende. Den forurettede Mand naaede ganske vist saaledes at faae sin Ret, skjøndt sent nok, men det positive Udbytte, som skulde have fulgt med Retten, udeblev, og en stor Del af den

formue, han paa redelig Maade havde erhvervet sig, var uigjenkaldelig gaaet tabt. Hertil kom, at fisker i forventning om de fortjente Penge havde kjøbt endel Eiendomme. I Aaret 1812 erhvervede han saaledes Arvefæstegaarden Hellestrup i Nørheden af Ringsted, senere hen paa Aaret desuden en Part af Godset Kjærup i samme Egn og endnu senere nogle Huse i Kjøbenhavn. Det kan formentlig nok antages, at han har savnet praktisk Greb paa disse temmelig vidtløftige Besiddelsers Bestyrelse, men samtidigt maa det da ogsaa erkjendes, at forholdene vare eller rettere bleve overordentlig vanskelige, og at Konjunkturerne gif langt længere ned, end enten han eller nogen anden kunde formode. Vi ville senere komme tilbage til denne Side af hans Levnet og vise, hvorledes de kom til at pine ham i hans sidste Leveaar, men det skal allerede her staas fast, at Grundstenen til disse hans Livsaftens Fortrædeligheder blev lagt ved Admiraltetts-collegiets smaalige Opræden just paa et Tidspunkt, hvor Forretningernes Bolger vare ved at staa sammen over Hovedet paa ham, og han altsaa ikke formaade at sætte sin utvilsomme Energi ind paa Varetagelsen af personlige Anligggender, medmindre det skulde være gaaet ud over Landets, noget, hans patriotiske Sindelag bestemt vægrede sig ved.

Det synes næsten, at der hos Kongen selv har dæmret en følelse af, at man ved den foran berørte Prisesag var gaaet ham temmelig nær; i det mindste er det et Tilfælde, der

meget ser ud som en Tanke, at han just i Aaret 1809 modtog adskillige Beviser paa Regentens naadige Bevaagenhed. I et Rescript til Prinsen i Norge af 13. Januar 1809 udtales Kong Frederik sig saaledes:

„Da Chefen for vort Kongerige Norges Kystforsvar, Generaladjudant og Kommandeur Fisken saavel som samtlige ved Norges Kystforsvar ansatte Officerer i forbiganne Aars Kampagne have udført alt med den Jver og Midkjærhed, som det sig egner de braveste Søkrigere, og derved hævdet flagets ære, hvorfor disse brave mænd ei ere midgaaede vor Æpmærksamhed, saa fortjene de Vor særdeles Tilfredshed og Tak, som vi hermed allernaadigst yde dem, og som Deres Durchlautighed herved i Vort Navn vil tilfjendegive Generaladjudant Kommandeur Fisken i Særdeleshed og alle øvrige Officerer af den norske Kystdefension i Allmindelighed.“

Den 27. Januar s. A. blev Fisken udnevnt til Divisionschef, Dagen efter derhos benaadt med Kommandeurkorset af Dannebrogssordenen, som ved denne Leilighed erholdt en Udvidelse af sine Klasser.

I sin Takskrivelse til Kongen af 13. Marts s. A. skriver han:

„. . . Deres Majestæts saa høit udmerkede Naadesbevisninger mod mig har end mere gjort mig allerunderdaniigst gjældbunden. Mit Liv, mine igjenværende, men

noget svækkede Kræfter skulle være min Konges Tjeneste opofrede i Bestræbelse for at gjøre mig fortjent."

I April resolverede Kongen endelig, at han selv, hans afdøde Fader og hans Descendenter skulde optages i den danske Adelstand.

I sin Taktskrivelse for dette nye Bevis paa Monarkens Maade beder han, om Hans Majestæts Bevaagenhed ogsaa maa vorde udstrakt til nogle af hans underordnede Officerer, og indstiller særligt Kapitainerne Fabricius og Motzfeldt til at erholde Kommandeurkapitäins Karakteer.

Aaret 1809 gif iøvrigt for Kystdefensionen uden Uheld og i samme Spor som det foregaaende: Fjendtlige Krydsere forjagedes, Landgangsforsøg blevе afslaaede, Priser opbragte, Materiellet udvidedes, dets Inddeling og indbyrdes forbindelse ved Telegrafstationer forbedredes, Kystbatterierne forstærkedes, Provisioner blevе afhenteede, kort sagt en almindelig Aktivitet herskede over hele Linien. Af Rapporter fra 22. Juli og 12. August fremgaar det, at Forsvaret i dette Aar steg til 36 Kanonchalupper, 78 Kanonjoller, 11 flydebatterier, 4 Bombardepramme og 1 Morterpram. Han mener herefter at have tilveiebragt Materiel nok, en endnu større Udvidelse kan ei tilraades, da det i saa Fald vil storte paa Mandskab. Til Besætning af disse Fartøier anvendtes 96 Maanedslieutenanter og c. 5000 Mand; derimod var der bestandig den beflageligste Mangel paa faste Officerer til overordnet Ledelse, og til

hans bestandig tilbagevendende Bonner om at faae flere oversendte vendte Admiralitetet med Haardnækkethed det dove Øre.

I en Rapport af 10. August indberettede han, at det var lykkedes Kapitainlieutenant Soren Bille med sin Division at erobre den engelske Brig „Ullart“, tidligere en dansk Ørlogsnmand, som i 1807 var bleven os frataugen, og at denne strag var bleven indlemmet i Defensionen.

Da Forretningerne ved denne Tid havde antaget Dimensioner, som blevé ham aldeles uoverkommelige, idet han til hele Korrespondancens Besorgelse ifkun havde en Sekretair og en Adjudent, androg han flere Gange i Maretets Lob om at faae oprettet et eget Kommissariat for Norge. Admiralitetet gifte endelig i Juli Maaned ind paa Forslaget, men af en Skrivelse, dateret 5. Septbr., ses det, at man endnu ikke har gjort Alvor af Sagen; han skriver heri:

„Jeg gjentager min underdanigste Anmodning om en Intendant eller Kommissariatssherres Ansættelse ved den norske Sødefension.

Providerings- og Regnskabsvæsen samt Rigtighedsholdelse lader formedesst et saadant Aftavn; havde jeg endog Evner, Kraft og Hælbred til vedblivende at bestyre en saadan Embedsmandsvicca, saa tillader ikke min Tid og mine øvrige Forretninger det.“

Endelig den 16. December kom den foreslaaede Ordning i Stand, og Justitsraad Wivel ansattes som Kommis-

sariatets Bestyrer; men allerede i Mai det paafølgende Åar, da hele Apparatet omfider var blevet sat i Gang, resoverede Kongen paa Collegiets Indstilling, at nu „da Danskelighederne ved Postgangens Besorgelse over Sverrig vare hævede (nemlig derved, at Krigen med Sverrig ophørte), og da Værfternes og Flotillens Overstkommanderende næsten med samme Hurtighed kan erholde Svar fra Collegiet, til hvis Afgjorelse dog alt væsentligt skal indstilles, saa bliver det omtalte Kommisariat i Norge — overensstemmende med Admiraltetets forslag — paany ophævet.“

Man kan i Sandhed vanskeligt tilbageholde et Smil over Collegiets Virksomhed i denne Sag, medmindre man foretrækker at harmes over dets Væklevornhed. At Freden med Sverrig var nær forestaaende allerede i Efteraaret 1809, burde virkelig ledende Personligheder i Kjøbenhavn forlængst have funnet indse, eftersom der mellem Prinds Christian August og den svenske Armees Befalingsmaend alt længe havde hersket en entente cordiale, der blandt andet gav sig Udslag paa den Maade, at Prinsen ligefrem forpligtede sig til Afholdelse fra ethvert Indfald i Sverrig, medens de svenske Herrer reiste til Stockholm og afsatte deres Konge, ja efter som endogsaa Kongen af Danmark høist egenhændigt, om end noget ubehændigt, langede ud efter den svenske Kongekrone; havde det da varet saa længe som til December 1809, saa kunde det sandelig ogsaa gjerne have varet Dyrehavs-

tiden med, og var der i Mai 1809 ingen Grund til at have Intendanturvesenet selvstændigt ordnet i Norge, saa maatte man vel hellere ogsaa have laveret i Tidsrummet fra December 1809 til Mai 1810 fremfor at skabe al den Konfusion, som et Departements Oprettelse og derpaa følgende Nedlæggelse uundgaaeligt maatte føre med sig. Naturligvis følte Fisker det ogsaa som et Slag, rettet mod ham selv af disse Herrer, hvis uvenlige Sindeslag han saa eftertrykkeligt havde følt tidligere.

Forinden havde dog Kongen givet ham endnu flere Beviser paa sin Tilfredshed: I Slutningen af September skjænkede han ham et dagligt Tilskud af 10 Rdl., hvad enten han var island eller tilhørs, og 10. Oktober forfremmede han ham til Kontre-Admiral. I det Fisker bringer Hans Majestæt sin fornyede Tak for disse Tillidsbeviser, skriver han samtidig:

„... Allernaadigste Konge! Tilgiv, at jeg nu ved Kampagnens Slutning, da Størsteparten af Kystforsvaret indrykker i Vinterkvarteer, gjemmemtrængt af Deres Majestæts Naadesbevisninger mod mig, føler inderlig Trang og Pligt til at anprise mine underhavne Kammerater ved den norske Defension og til at bede om, at de — ligesom de have deltaget med mig i Virksomhed, Unstrængelser og Modkjærhed — ogsaa maa blive delagtige i Vidnesbyrdet om Deres Majestæts allernaadigste Tilfredshed. Idet jeg med frimodighed og fuld Overbevisning nedskriver, at Kystforsvaret i det Hele

med Ufortrødenhed og pligtskyldigst Jver har bevirket, hvad der er naaet, tillader jeg mig allerunderdanigst at vedlægge en motiveret Fortegnelse over de af Kystforsvarets Officerer, som . . . have havt Leilighed til at udmærke sig i Deres Konges og Herres Tjeneste."

Herved fulgte saa en Fortegnelse paa endel Officerer, som havde gjort sig fortjente til Udmærkelse.

Sidst paa Året laa den nye Kontre-Admiral med en betydelig Flotille og ventede daglig Ordre til at foretage Demonstrationer paa Svenskefyisten, samtidig med at Landtropperne stode parate til at falde ind i Sverrig. Da han imidlertid ingensomhels্঱ Underretning eller Forholdsordre erholdt, reiste han op til Christiania og blev der ubehageligt overrasket ved at erfare, at Prinsen af Augustenborg var bleven valgt til svensk Kronprinds.

Det vilde føre for vidt her at gjengive i detailleret form de Omstændigheder, som havde bevirket denne Udgang paa Krigen med Sverrig. Vi ville indskrænke os til at erindre om, hvad der forøvrigt foran er antydet, at Prinsen, eftersom det mere og mere gik op for ham, at et stort Parti i Sverrig var bestemt paa at affætte den regerende Konge Gustav IV Adolf, blev mindre og mindre virksom for at støtte de norske Vaaben fremgang mod Svenskerne og naturligvis samtidig mere og mere populair som Thronprætendent for disse, med hvem han førte lange Underhandlinger. En

Tidlang havde han overfor Kongen af Danmark spillet den Rolle at ville befordre dennes Kandidatur til den svenske Throne og heri fundet Støtte hos den virksomme Nordmand Greve Vedel-Jarlsberg; men da dennes Pris for Hjælpen, nemlig: at der skulde gives saavel Norge som Sverrig en Konstitutionel Forfatning, forekom Frederik VI altfor urimelig, traadte Vedel-Jarlsberg i direkte Underhandlinger med Prindsen og Svenskerne og besluttede derefter at virke for Norges Tilslutning til Sverrig, altsaa Losrivesse fra Danmark, for derigjennem at opnaa den Frihed for sit Land, som den danske Konge paa ingen Maade vilde forunde det. Prinds Christian Augusts Rolle som Overstbefalende gik nu over i Hænderne paa Prinds Frederik af Hessen, Kongens Svoger; men allerede 10. December sluttede Danmark og Sverrig freden i Jönköping, hvorefter Operationerne mod sørstnævnte Land selvfølgelig indstilledes.

Da Vinteren nu var indtraadt, og Fjendtlighederne hermed standsedde, og da Fisser km nødig vilde være tilstede ved de Ovationer, man i Norge foranstaltede for Prinds Christian inden hans Afreise til Sverrig, sogte han om Tilladelse til at reise til Kjøbenhavn. Forinden fik han dog tilsendt en Forstærkning fra Danmark i Briggerne „Samsø“ (J. Krieger) og „Als“ (Ø. Lütken), hvilke Fartøier ogsaa indlemmedes i Landets søgaaende Flaade, som derved steg til sex Skibe.

fra Admiralitetet havde man vedblivende plaget ham

med de foran omtalte forespørgsler angaaende Prisesagen. Den 5. Oktober havde han derpaa svaret saalydende:

„... det er lettere for en Bureauchef i 7—8 Maaneder at samle paa Spørgsmaal og udvirke mig dem paadragne til Oplysning, end det er for mig i Hast at besvare dem, saa-meget mere som de fleste angaa et Tidspunkt, da jeg nylig havde modtaget Kommandoen i Norge, og det da behagede det høie Collegium at fratauge mig den eneste Hjælp, jeg havde i Contoirforretninger.“

I Januar reiste Fisser til Hovedstaden, fra hvilken han nu havde været borte i halvtredie Aar; han indsendte herfra en længere motiveret Redegjørelse til Kongen angaaende Mangelen paa Officerer, udbød sig endel af de ældste Sø-fadetter opsendte til Uddannelse og anmodede tillige om, at det ved et Kongebud maatte blive de norske Søofficerer forbudt at give sig af med Handelsforetagender, da Tjenesten ellers vilde lide derunder. Mundtlig foredrog han for Kongen den hele vidtløftige Prisesag og bad om at maatte fritages for flere Trækasserier i denne, i modsat fald maatte han udbede sig at blive afløst fra sin Post deroppe. Dette lovede Kongen vel at gaa ind paa, ligesom han ved meget smigrende Uttringer bevægede Fisser til at beholde Stillingen som Øverst-befalende for Kystforsvaret; men det viste sig alligevel snart, efter at han var kommen tilbage, at Collegiet paany havde faaet sin Villie, hvorefter Pennfeiden maatte fortsættes.

I Løbet af den Maanedstid, han tilbragte hervede, fremkom han med et forslag om, at der fra Norge hemmeligt skulde udsendes nogle af Briggerne for at tilbageerobre Øen Anholt, som Englænderne havde besat. Ved en Spion havde han støffet sig Underretning om, hvilke forsvarsforanstaltninger de Engelske havde anlagt paa Øen, og han mente nu sikkert, at den kunde tages, hvis man hurtigt fred til Planens Udførelse. Fra Collegiets Side, særligt fra St. Billes, blev denne Plan heftigt bekæmpet og endelig afflaaet; i Stedet for lagde man saa en anden, som under Major Melsteds og Premierlieutenant de Falsens Ledelse forsøgtes udført næste Føraar; i Mellemitiden var Rygget om den forestaaende Expedition imidlertid svært ud, saa at man endog i England var blevet underrettet om den, længe forinden Expeditionen afgik fra Gjerrildsbugten. Øens forsvar var blevet forstærket, Orlogsmænd trukne til, og da Angrebet endelig i Slutningen af Marts fandt Sted, led de Danske et afgjort Nederlag og mistede herved 800 Mand som Døde, Saarede og Fangne.

Efter sin Tilbagekomst til Norge tog han strax fat paa at ordne alt til den kommende Kampagne. I Midten af April indfandt de engelske Orlogsmænd sig igjen ved Kysterne, og Krigen var dermed atter begyndt. For at hjælpe paa den nordlandske Handels Sikkerhed lod han en Expedition under Kapitainlieutenant Müller med Briggerne „Lougen“ og „Langeland“ samt nogle mindre Kanonfokonerter afgaa

nordpaa og medgav Chefen en Instruk^x, som her anføres ordlydende, fordi den ret fyldigt viser hans store Omtanke og Omfanget af hans Foranstaltninger, hver Gang noget nyt Led af Kystforsvaret skulde etableres, og som tillige udmerker sig ved sin Klarhed og Form:

„Instruktion til Kapitainlieutenant Müller.

5. April 1810.

Jeg har mundtlig kommuniceret M^r. Kapitainlieutenant, at De med den Dem betroede kgl. Brig „Lougen“ og flere underordnede Hans Maj:s Krigsfartøier er udset til at fungere i den tilstundende Sommer som Kysts og Kystfarts Bevogter langs med Nordlands og Finnmarkens Kyster.

Briggen „Langeland“ er Dem allerede underordnet; den tilligemed „Lougen“ er, som Dem befjendt, under Omforanbring. Der er mere end Sandsynlighed for, at disse ville være færdige fra det kgl. Værft henimod den 20. d. M. Hr. Kapt.-Et. sørger for, at de samtidig ere seilflare og saa meget provianterede, som der nogenlunde lader sig indestuve; De vil tillige sørge for at have Mandssaberne saa vel paaflædte, som til et saadant Togt kan udfordres, og rekvirerer De ved det kgl. Værft i Frederiksvern de nødvendige Klædnings-Sortimenter dertil.

Det er afgjort, at Bemandingsreglementerne for „Seagull“, „Ullart“ og „Lougen“ have været tilstrækkelige; det i Briggen

„Langeland“ værende større Aantal Mennesker beordres De at aflevere til Ro-Forsvareseksadren i Frederiksværn, og da „Langeland“ har Soldatesque, saa blive disse at regne blandt de Sø- og Usøvantes Aantal; Hel- og Halvbefarne kanne beholdes efter det forhold, som finder Sted i Briggen „Lougen“.

Denne Measure er ved Anledning af det tiltænkte Togt saa meget mere nødvendig, som det gjælder at kanne være tilstrækkeligt forsynet med Proviant i Egne, hvor det kun lidet lader sig formode, at nogen Remplacement kan opnaas, og hvorhen altsaa Alt maa medbringes.

For at opnaa denne Hensigt har Hr. Kommandeurkaptain Fabricius lovet at tilveiebringe et passende Transportfartøi, der kan indtage 13 à 16 Ugers Proviant til begge Briggerne, og hvis Bestemmelse det bliver at følge med Hr. Kapitainlieutenantens Division til Nordlandene og Sjælland, De placerer det der i en saadan Havn eller Ankerplads, hvor De med Briggerne let kan henseile, naar Proviantkomplettering behøves; naar Fartøiet derved er udlosjet, sendes det til sit Aftartssted. Skulde det være færdigt fra Værftet, forinden Briggerne ere seilflare, kan det forudskifles til Flækkø, hvorfra Hr. Kapitainlieutenanten selv afhenter og modtager det, naar De afgaar til Deres Bestemmelse. Blandt Proviantsorterne bruger Hr. Kapt.-Et. kun at indtage et Parti til fisk til 14 Dage eller 5 Uger; af denne Artikkel kan De senere lade indkjøbe, hvad som behøves.

Øl for saa lang Tid kan ikke rummes. De hemyndiges derimod at refvitere et Parti Malt og Humle, indpakket i fuldbaandede Houstager, sandsynligt er det, at De deraf vil kunne faae brygget noget Øl, hvoraf Mandskabet kan gives varme Øl-Supper.

Naar Briggerne ere sejlfare og Transportstibet færdigt, affeiler Hr. Kapt.-Lt. med første föielige Leilighed til Christianssand, hvor De vil forefinde eller vente 2 kongelige Kanonfionnerter fra Bergen og een fra Trondhjem, hvis Chefer alle have Ordre at underlægge sig Deres Kommando.

Premierlieutenant Bjelke har min Ordre at didsende et Proviantfartøi med 4 Maaneders Proviant til disse fgl. Fartøiers Besætninger, hvilke i alt beløbe sig til 120 Mand.

Hr. Kapitainlieutenanten vil tillige forefinde fra Bergen didsendt 5 befjendte Mænd og fra Trondhjem twende, hvilke fordeles paa Fartøierne.

fra Hs. Exc. Hr. General v. Krogh vil upaatvivlelig meddeles Dem alle de Oplysninger, han kan tilveiebringe om de nordlandiske og finmarkens Kyster. Han er af mig anmodet om at kommunicere Hr. Kapt.-Lt., hvilke forsvarsanstalter Høifamme har besørget anlagte paa hemeldte Kyster. Onskeligt var det, om Hr. Kapt.-Lt. med sin i Christianssand samlede Styrke kunde affeile derfra nordefter medio Mai, hvorpaa De først anløber Hundsholmen, gjør Dem befjendt med Havnien og de der anbragte eller anbringende Befæst-

ninger, hvornæst De søger nordligere til Hammerfest mod Nordkap og vælger det eller de Steder, hvor Kanonkammerterne fortprinsvis bør posteres, og hvor Proviantfartøierne kunne ligge saaledes, at Skonnerterne og Briggerne bekvemt muligt kunne faae Adgang til dem.

Paa Kysten og i farvande lidet fjendte, hvorover næppe haves generale Kaart, mindre specielle, og hvor Seiladsen maa ske med en bekjendt Mand, lader det sig ikke gjøre at give ustravigelige Instruktioner om, hvor Kystbatterier og Kystbevogtningsposter skulle etableres. Den høistkommanderende Officer maa gives ample fuldmagt. Grundanledningerne til den ham betroede Expedition meddeles, hvad man efter Krefternes Maal af den Styrke, der er ham betroet, kan fordre, derefter bør det specielle af Udgørslen overlades til en prøvet Officers gode Konduite.

Det forkynedes Mhr. Kapitainlieutenant, at Hovedhenføgten med det Dem befalede Togt er, efter Mulighed:

- a. Alt dække Kysten og i Særdeleshed de tilgængelige Punkter for Krigsfartøier mod Røveri af Fjenden, ligesom det i afgivte Aar er blevet foretaget. Derfor sørger nu paa enkelte Steder Landetaten; Kanonkammerternes Stilling bør høde paa andre, hvor andet forsvar ei er tilveiebragt. Med Briggerne derimod anstilles Krydsture paa de Høider, hvor smaa fjendtlige Krydsere kunne forventes at anduve

Landet for at røve de til og fra Archangel seilende Skibe og de langs Kysten farende Jægter.

Fra Premierlieutenant Lund, som bereiser Kysterne, kan Hr. Kapt.-Lt. forvente de Oplysninger, som han i denne Anledning formaar at give. Deres egen Erfaring, daglige Konferencer med kystbekjendte Mænd vil snart bringe Dem de Kundskaber, som kan veilede til det rigtigste Valg.

- b. Archangelfartens Beskyttelse; den tilveiebringes upaa-
tvivlelig ved Kryds-Posteringer paa de Høider, hvor de
fjendlige Snaphaner kunne forventes at krydse. Da
imidlertid flere end een Høide kan være farlig, saa vil
Hr. Kapt.-Lt. behage med Briggerne (som De stedse holder
samlede), naar De træffer kommende eller gaaende Ar-
changelfarere, at ledsage dem Nord eller Sønder efter, til
de farlige Punkter ere passerede.

Er det returuerende Skibe, da kunne de beordres at
anløbe Hundsholmen og der forblive, indtil De forlader
Stationen, hvorefter De da behager med Eskorte at led-
sage dem til deres Bestemmelse: Bergen eller Trondhjem.

- c. Kanonfokonerterne maa ikke forblive immobile til enkelte
Punkters forsvar. Naar Farten langs Kysten, det være
sig med Archangels Skibe, som imellem vølge denne
Seilads, eller med Landets egen Kyst udenom visse Kyst-
strækninger (f. Ex. over Cappehavet), hvorved ingen Skjær-

gaard findes, kunde forde deres Bistand til Sikkerhed, da skulle Kanonfkonnerterne give Konvoi til næste Skjærgaard, hvorefter de returnere til deres Post. De Hr. Kapt.-Lt. underlagte tre Kanonfkonnerter blive anførte af tre Maanedslieutenanter af Koffardifarten. Til at have Overinspektion over dem, dog vedblivende under Deres personlige Overkommando, lader De Premierlieutenant Wiegelsen overtræde paa bemeldte Skonnerter, og meddeles der ham for deres Anvendelse og sit forhold Instruction.

For at bøde paa Pr.-Lt. Wiegelsens Afsavn, naar han bliver saaledes beskæftiget, er Secondlt. Hallander beordret at forrette Tjeneste paa Briggen „Lougen“.

Mellem den 5. og 10. September forlader Hr. Kapt.-Lt. de nordlandiske Kyster, detacherer den trondhjemiske Kanonfkonneret til Trondhjem med Ordre at melde sig hos Kommandeurkapitain Møkfeldt, de to bergenfse til Bergen, hvor de melde sig til Premierlt. Bjelke.

Med begge Briggerne begiver De Dem til Christianssand, hvorfra De melder Deres Ankomst til mig og rapporterer om det forefaldne. Premierlt. Wiegelsen tilbagetræder da paa Briggen „Lougen“."

Den 12. Mai havde Kapitain Krieger med to af Briggerne en Affaire med en engelsk 40 Kanons Fregat, som fun-

med stort Besvær undslap; i Juli forjog en større Deling Kanonbaade de engelske Skibe fra den svenske Skjærgaard, hvor de havde havt Station for at kunne opbringe danske og norske forbiseilende Handelsskibe.

Omtrent samtidig med at indsende Rapport om disse Begivenheder beklagede han sig paany over Prisesagens Gang; han opgav, at Værdien af de hidtil tagne Priser androg en Sum af 4—500000 Rdl. og bad om, at der af hans eventuelle Part forlods — inden Sagens Udfald blev afgjort — maatte gives ham et forstud af 30000 Rdl. imod fyldest-gjørende Sikkerhed. Disse Penge erholdt han ud paa Sommeren 1810.

I en anden Rapport, dateret 23. Juli, beklager han sig indgaaende over Kommissariatets Nedlæggelse; han paaviser heri, hvorledes hans Stilling ganske undergraves, idet Collegiet nu har beordret de forskjellige Værftchefer at korrespondere direkte til def, hvorledes han derved bliver uvidende om en Mængde forhold og Dispositioner samt ude af Stand til at kunne raade over Kystforsvarsstyrken, hvorledes følgen af denne Indretning upaatvivlelig maa blive, at Defensionen kommer til at indstille sin Virksomhed allerede ud paa Efter-aaret, da Collegiet er ude af Stand til at hidskaffe de fornødne Materialier, og den fornødne Proviant, hvorledes forholdsreglen, saa langt fra at gavne Sagen, blot vil bevirke forvirring i alle Enkelthederne og forhale nødvendige

Dispositioner uberegneligt og ender med at erklære, at det herefter vil blive ham umuligt at føre Overfornimandoen, havde han end aldrig saa mange Kræfter igjen. Han breider Collegiet, at det i det ene Øieblif fratager ham Raadigheden over de tilstedevarende Midler og samtidig sender ham Ordrer til at skaffe Penge og andet mere til Bestridelse af Formaal, han aldeles ikke er blevet sat ind i. Den nævnte Indstilling, der er stilet til Kongen, er desto værre for lang til at kunne gjengives in extenso, men den viser i en sorgelig Grad, hvormeget det nævnte Admiralsitets Lyft til at centralisere og Gridshed efter Magt kunde forspilde Frugterne af godt ordnede Forhold.

Nest stundede hans Hu, efter saaledes at have lettet sit Hjerte, til at søge sin Afsked, da han klart nok indsaae, hvor lunde Ordningen eller rettere Desorganisationen alligevel vilde blive truffen efter Collegiets og ikke efter hans Menning, men imidlertid indløb der til ham Underretning om, at en betydelig Konvoi af c. 150 Skibe var blevet samlet i Sverrig og nu stod i Begreb med at gaa Skagerak ud. Haabet om at kunne udrette noget mod denne gav ham fornyet Mod og Lyft. I en fart blev Briggerne „Samsø“, „Seagull“, „Allart“, „Kiel“ og „Als“ samlede og underlagte Kapitain Krieger, som modtog efterfølgende Instrug:

„30. Juni 1810. Saasnart denne Ordre indløber og Veirligt dertil foier sig, behager min Hr. Kapitain med de

Dem underordnede Brigger at henseile til Koster indtil efter Omstændighederne 1, 2 eller 3 Miles Afstand fra Land, hvornæst De holder Syd efter til omrent midt ud for Hvaløerne i samme Afstand. Min Hensigt hermed er blot, at jeg ønsker Dem set paa denne Kant for — om muligt — at tiltrække en fjendtlig Styrke, som andre Steder til mere Skade er beskjæftiget.

Naar Hr. Kapitainen har grundet Formodning om at være observeret, hvilket kan begünstiges ved at tone Flag eller tilbordekalde svenske Fisitere, da har De med samtlige Brigger at arbeide Dem vesterter til Risør eller Lyngør langs Kysten.

Fra sidstnævnte Punkter seiler De herefter mod Holmen paa Jyllands Kyst til samme Sted paa 4 à 6 Mile nærmest og tænde Dem for at komme østligere i Farvandet, hvorefter De krydser Dem eller styrer Vest hen, indtil De indtræffer 6 à 8 Mil Syd-Vest for Lindesnæs. Den sidste Tur maa saavidt muligt foretages indenfor Grændsen af det Trapezium, som beskrives af en Linie trukket fra Risør til 4 à 6 Mil Norden for Holmene, den anden fra dette Sted til 6 à 8 Mil Syd-Vest for Næsset, den tredie herfra til Egvang; at Kysten fra Egvang til Lyngør er den 4. Linie, forstaar sig af sig selv. Dække og forsvare danske samt norske Skibe, skade fjenden, bemestre Dem eller tilintetgjøre hans Skibe og opbringe samt indsende til Undersøgelse og Priskjendelse mis-

tænkelige neutrale, dette er Malet for det hermed befalede Togt."

Listen lykkedes fuldstændig. Den engelske Admiral Saumarez, der havde en betydelig Styrke til sin Raadighed ved svenske Kyst, blev underrettet om, at de danske-norske Brigger krydsede Syd efter; medens han lod sine Fregatter jage efter disse, sendte han kun en Brig med en stor Del af Konvoien. Begunstigede af Mørket stode vore vester over i Farvandet og var saa heldige at komme lige paa denne Konvoi i Skagerak.

Den 25. Juli indberetter Søster efter Kriegers private Meddelelse:

.... Den 19. d. M. mødte denne Afdeling af Briggerne midtvaters mellem Norge og Jylland en Konvoi af omkring 50 Skibe, eskorteret af en engelsk Brig; Eskorten tog Slugten, og Deres Majestæts Brigger erobrede den hele Konvoi, som den paafølgende Dag blev indbragt til Havnene mellem Christianssand og Nðø: 2 Mile vestenfor.

At jeg endnu ingen officiel Rapport har modtaget fra Ridder Kapitain Krieger er ganske upaaativlelig en følge af, at Kapitainen er okkuperet med at indbringe Konvoien til Christianssand; fra Kapitain Fassing har jeg ved Ilbud faaet Melding om: at Konvoien bestaar af Skibe under amerikansk, svensk, pappenborgsk, danziger, preussiske etc. Flag, at de ere i Størrelse fra 50 til 160 Læster, ladede med gode østersjøiske Produkter, og at det Heles Værdi gaar til Millioner . . ."

Konvoien vurderedes senere til $7\frac{1}{2}$ Million Rigsdaler, og at dens Indbringelse gav Signalet til en travl Virksomhed, er let forstaaeligt. Fisler tilraadede strax at befæste Flækkero, hvor han tænkte sig, at Englænderne kunde finde paa at sætte sig fast; han fremkom tillige med forskjellige praktiske forslag til Prisernes og Ladningernes Fordeling og Realisation for at hindre Overfyldelse paa enkelte Steder og Tab for den kgl. Kasse; af disse forslag blev da ogsaa de fleste tagne til følge.

Et af de faa Uheld, som indtraf for den norske Sødefension under Fislers Bestyrelse hændte just i denne Sommer. Sekondlieutenant H. B. Dahlerup, der senere udmærkede sig i østerrigsk Tjeneste, hvor han avancerede til Flaadens Øverstkommanderende, var i Juli Maaned stationeret ved Ulsvaagen i Bergens Stift med to smaa Kanonfsonnerter og en Kanonjolle. Den 22. blev han angreben af armerede Fartøier fra to engelske Fregatter; Besætningerne paa hans smaa Skibe tabte Modet ved Synet af Overmagten, Jollen sprang i Luft'en, og Dahlerup maatte med endel af sinefolk overgive sig. Derimod havde han (Fisler) ud paa Efteraaret den Glæde at se Kapt.-Lt. Müller vende velbeholden tilbage fra sin Expedition til Nordlandene, hvor han havde taget elleve Priser og iøvrigt sikret Fragtfarten for de norske Skibe. Der var forøvrigt meget at gjøre for Sødefensionen paa disse Egne, da Misvært, Krig og andre Ulykker havde slaaet sig sammen,

hvorved det nordligste Norge truedes med Hungersnød. Fisfer greb imidlertid resolut ind i forholdene, lod endel gjorte Priser hurtigt kondemnere og sendte dem Nord paa med Hjælp. Om han ved denne Fremgangsmaade, der Forresten vandt Kongens Bifald, er kommen paa Kant med den Prise-kommision, som var bleven nedsat til Afhændelse af den store Konvoi o. fl. Skibe, kan ikke oplyses; muligen er det igjen Admiralitetet, der har haft en Finger med i Spillet; saa meget er imidlertid oplyst, at bemeldte Kommission, efter at have konfereret med Admiralitetet hjemme, gjorde en Indstilling, som etter den 20. Oktober foranledigede Collegiet til at skrive til Fisfer:

„Følgende Hans Maj. Kongens af Kommissionen til at afgjøre Twistighederne angaaende Prisepengenes Deling kom-municerede allerhøieste Resolution af 12. d. M.:

„De ved vore Ørlogsbrigger Samsø, Seagull, Allart, Kiel og Als den 19. Juli d. A. under Norge tagne Priser bør deles efter Søetatens Byttelove og Hans Durchlautighed Prinds Frederik af Hessen tillægges en Chefkommanderendes Lod af samme; hvorimod hans Stab ingen Andel tilkommer i disse Priser.“

Kommuniceres herved Hr. Kontreadmiralen til fornøden Efterretning.“

Dette vilde med andre Ord sige, at Fisfer, som havde lagt Planen til Konvoiens Øybringelse og ladet den udføre

med de under ham sorterende Skibe, skulde udelukkes fra Andel i Udbytten.

For denne Mand, som nu i adskillige Aar med Tabet af sit Helbred og med aldrig svigtende Nidkjærhed havde varetaget Landets og Kongens Tarr paa en fremstukt Post, var dette i Sandhed en Tilsidesættelse, der lidet sørmede sig for en Mand som Steen A. Bille, hvis Virksomhed, udenfor Forholdet til Fisser, ellers har staat i et smukt Lys. Naturligvis dele Admiralitetscollegiets øvrige Medlemmer Mleugel og Knuth, senere ogsaa Grove, Ansvaret med ham, men for dem, som ere nogenlunde inde i de personlige Forhold paa hin Tid, er det kun altfor velbekjendt, at det var den først nævnte, som med sin større Energi og Kraft var Collegiets egentlige Styrer. For den saa uretfærdigt behandlede Fisser var det saa meget føleligere et Slag, som det kun ramte ham personligt, og som hans noble Karakter derfor kun ugjerne kunde demonstrere imod. Af Hensyn til sin Familie mente han dog at maatte slaa et Slag for Bevarelsen af den Pengesum, han retfærdigt mente at kunne gjøre Fordring paa, og tilskrev derfor Kongen under 29. Oktober efterfølgende Brev:

„Til Kongen!

Deres Majestæts Admiralitets- og Kommisariats-Collegium har under 20. d. M. meddelt mig den under 12. d. M. faldne Kongelige Resolution angaaende Prisfordelingen. At

det Haab, jeg havde gjort mig om at nyde Byttepart som Høistkommanderende, var bygget paa falske Grund sætninger, derom levner Deres Majestæts allernaadigste Resolution mig ikke mindste Twivl.

Men — allernaadigste Konge — Udtalelsen i Deres Resolution, at det øvrige skal uddeles efter Søetatens Bytteleve, frygter jeg, kan og maa aabne en vid Kampplads for Twistigheder. Upaatvivslelig ville disse ei bortfalde, naar Admiralitetet i sin Tid vil antage, at jeg endog ikke hør nyde Andel som Aanden-Kommanderende paa Grund af, at andre ogsaa dertil kunde synes berettigede og ventelig ville gjøre Paastand paa. Hvilken Ulejlighed jeg har haft for at sætte de kgl. Brigger i brugbar Stand, hvorledes jeg ene og alene har bestyret ethvert Skridt, de have gjort — det veed Deres Majestæt selv. Jeg behøver vist ikke for den retfærdigste Konge at forklare, at da jeg virkelig her har haft Møie og Ansvar, saa tilkommer mig vel ogsaa Andel i fortjenesten. Om saa skal blive min Lod, eller om Briggernes Expedition — hvad Byttefordel angaa — skal ansees som noget mig aldeles uvedkommende, derom vover jeg allerunderdanigst at udbede mig Deres Majestæts allerhøieste Resolution.

Hjertelig trænger jeg til herom at blive underrettet, thi deraf vil bero, om jeg vedblivende anstændig, sjøndt tarvelig under nærværende Omstændigheder kan ernære min Familie

og opdrage mine Børn til brugbare og gode Undersaatter, eller om jeg i Bund og Grund ruineret paa Penge saavel som Helbred skal berede dem og mig selv til at gaa Trang og Mangel imøde.

Allernaadigste Konge! Skaan mig for dette; jeg veed sandelig ikke at have fortjent Deres Unaade."

Denne Skrivelse lod Kongen forelægge for Collegiet. Uden Tvivl maa han hertil have føjet sin personlige Anskuelse om Sagen, eller muligen har han endog ligefrem brugt Magtsprog, thi Maanedens derefter maatte Collegiet tværtimod sit tidligere Raad indstille, at der med Rette tilkom Fisker Flagmands Lød som Aanden-Kommandererende, hvilken Indstilling ogsaa strax erholdt egl. Sanktion.

De mange anstrængende Forretninger, Reiser over Land i Vinterens Strenghed, Nattevaagen og vel ogsaa Savnet af Familielivets Lykke og Hygge havde tilsammen taget stærkt paa Kontre-Admiralen i Norge; Utilfredshed med Stillingen, efter at Admiralitetet havde grebet forstyrrende ind i Kommando-forholdene, slog sig til, og i Udgangen af August indsendte han da følgende Ansøgning:

„Deres Majestæts Chef for Norges sydende Forsvar maa være en kraftig Mand, som i den vigtige ham anbefroede Post kan handle uden Angstelighed, og hvis Helbred kan tillade ham uafbrudte Anstrængelser.

Ingen af Delene er nu mere mit Tilfælde; min svækkede Konstitution virker paa Sjæleevnerne; hos mig af- foder den nu ved enhver Handling, jeg foretager mig, en jævnlig Frygt for Udfaldet tilligemed Bekymring for at møde Desapprobation i enhver Skrivelse fra høiere Authoriteter.

Allernaadigste Konge!

Jeg fandt det min undersaattlige Pligt i Oktober 1807 at tilbyde mig at forestaa D. Maj.s Riges Norges Kyst- forsvar, fordi jeg var overbevist om, at ingen af D. Maj.s ældre Soofficerer hjelpte som jeg Ressourcerne og Lokali- teterne for at tilvejebringe og anvende et Kystforsvar, samt og fordi jeg da følte i mig Kraft som Stilling og Villie til at overvinde mødende Vanskælheder; jeg tør vel og nok smigre mig med at have holdt det Øfste, jeg da vovede at nedlægge for D. Maj.s fodder.

Sammie undersaattlige følelser gjør mig det nu til Pligt at erkjende min Uduelighed og Uformuenhed til længere at staa i Spidsen for Marin'en i Norge, og derom hun altfor fuldelig overbevist er det, jeg herved allerunderdanigst an- søger:

At maatte i Naade — og om min besynderlige Skjægne skulde gjøre det fornødent — med Pension for min og min Families Underholdning vorde beaffskediget af Deres Majestæts Tjeneste."

„Smigret med det Bifald, Deres Durchlautighed Prindsen af Hessen, Norges Vice-Statholder og Kammanderende General i 1. Divisions Distrikts, har forfyndt mig og mine foranstaltninger, tør jeg underdanigst tilbede mig Deres høi-fyrstelige gunstige Anbefaling til at vorde bevilliget det, hvorom jeg her allerunderdanigst ansøger.“

Herpaa skrev Prindsen da:

„Da Kontreadmiral Fisler ønsker selv at nedlægge sin Kommando, saa maa jeg anbefale hans Unsøgning.“

Paa denne Skrivelse fulgte ikke det forønskede Svar. Derimod lader det til, at man har insinueret for Kongen, at Fislers Bevæggrund til nu at ville trække sig tilbage udelukkende maatte søges i Ulyst til at besvare nye Reklamationer, hvormed Admiralitetet med vanlig Rundhaandethed etter havde trækteret ham, og Haab om, at han ved at gaa af kunde blive fri for disse Antegnelsers Besvarelse. Først temmelig sent kom dette Admiralen for Øre, og han skyndte sig da paany at skrive til Kongen for at retfærdiggjøre sig. Dette Brev bærer Datoen 1. November 1810 og lyder saaledes:

„Til Kongen!

Først den 31. Oktober modtog jeg Hs. Durchls Vice-Statholderens Prinds Frederiks bevaagne Skrivelse, som forfynder mig, at Deres Majestæt nærer den Mistanke mod

mig, at jeg har forlangt min Afsked, fordi jeg var af den formening, at jeg derved funde undgaa at efterleve det for mig virkelig smertende og ydmyggende, at lade nye Antegnelser i en af mig efter Befaling afgjort Sag besvare.

Sagen selv kan have været Deres Majestæt ejedommelig nof, jeg vil derfor blot anføre.

Min allerunderdanigste Anhøgning om Afsked er dateret og assendt herfra d. 30. August. Deres Maj.s Resolution af 5. September: at jeg skulde besvare eller lade besvare Antegnelser, funde jeg ikke behømme forinden den 13. eller 14. September. Den 22. Oktober blev Antegnelserne besvarede tilsendte Admiralsitetet.

O! havde jeg funnet være vidende herom, det vilde da have været mig let at forsvare mig mod denne, som enhver anden Beskyldning, der forebringes Deres Majestæt om mig.

Hvad jeg har anført i min allerunderdanigste Anhøgning af 30. August, er punktlig sandt hvert Ord; henimod tre Uger har jeg nu ved Hjælp af China og Kraftmidler holdt mig oven Sengen for at røgte Forretningerne, nødig vilde jeg godtgjøre, at jeg er yderlig svag, ved det Bevis, som er uimodsigeligt.

Jeg er ikke længere tilkett til at forestaa Kommandoen af Deres Maj.s Søværn i Norge. Til at udvise Nutte af det Kaos, som ved tilstundende Kampagnes Aabning maa blive en følge af de nyere foranstaltninger, af nu uddannede

Officerers Nedkaldelse paa en Tid, da Kjernen og Pluraliteten af Kystdefensionens Mandskab maa sendes til Danmark; dertil udfordres en opmuntret, kraftfuld Mand, som — som jeg var i Aarene 1807, -8 og -9."

Uheldigvis foreligger der fra Kontreadmiral fisker førre og førre Optegnelser; jo længere hans Liv skrider frem; hvilket forøvrigt har en ret naturlig Grund i den Omstændighed, at hans Kræfter aftog; kun gjennem de enkelte officielle Skrivelser formaar man at øine Traaden i det Spil, der er foregaet. Det er forholdsvis let her at opdage to Strømninger, den ene udgaaende fra Admiralitetet, som idelig mødte frem med Angreb, den anden fra Kongen direkte, der troede paa og havde Tillid til Manden; hvem der i Kjøbenhavn støttede ham hos Monarken, derom haves kun Gisninger; dog er det høist sandsynligt, at han i Landgrevinde Charlotte, i Kronprinsen, senere Christian d. VIII., og i Dronningen, Marie, har haft varme Forkæmpere. Hvilkens Rolle Prindsen af Hessen har spillet ved denne Leilighed, ses ikke ret tydeligt, dog kommer man vistnok Sandheden nærmest ved at sige, at denne noget vankelmodige Mand har forsøgt at stille sig udenfor Striden uden at tage Parti for eller imod.

Det næste Stadium i Historiens Udvikling er et Brev fra denne Prinds. Det fremgaar heraf, at Vinden nu blæser med fisker, at han dels ved sit Brev til Kongen, dels ved

at have besvaret de omspurgte Antegnelser har funnet rehbiletere sig, og at man nu ønsker, at han alligevel skal forblive. Brevet er dateret 9. November 1810 og lyder:

«Monsieur,

Ayant reçu par la poste d'hier une lettre de S. M. le Roi au sujet de la demande, que vous avez faite de vouloir vous retirer de Son Service, je le crois mon devoir de vous informer, que le Roi m'a dit, qu'ayant maintenant rendu tous les comptes et tout ce qui a rapport de la flotille, il dépendait à présent entièrement de vous de déclarer, si vous désirez rester encore à votre poste, que vous avez rempli avec tant d'honneur, ou si vous insistez à vous retirer. Dans ce dernier cas, S. M. désire que celui qu'elle nommera pour être votre successeur puisse aller d'abord à Christianssand pour apprendre de vous ce qui concerne les forces navales de la Norvège, et ce serait à vous de lui faire vos créations (ce que vous avez crée). Nous voilà instruit, mon cher amiral, des vues que S. M. a pour vous, et qu'elle ne vous voit quitter qu'à regret la place honorable, peut-être même la première pour sa conséquence dans toute notre marine; permettez-moi d'ajouter à ceci, que quand vous êtes arrivé à Norvège, il n'y avait rien, et que tout ce, qui existe, nous vous le devons. Peut-être désirez vous, vous même, continuer un commandement, dans lequel vous vous êtes déjà fait un nom.

Je vous prie, Monsieur, d'être persuadé de la haute estime avec laquelle j'ai l'honneur d'être Monsieur
votre très humble et très obéissant serviteur
Frederik P. D. Hesse.»

Til Svar paa dette Skrev Fisser d. 16. November fra Øster-Risør:

«Monseigneur,

La lettre du 9 de ce mois que votre Altesse m'a fait l'honneur de m'écrire, je l'ai reçue dans le moment où je partait de Christianssand. Des vents contraires m'ont empêché d'aller plus loin, et l'état, dans lequel je me trouve, me défend de voyager autrement qu'avec une des brigues de S. M. à moins que je ne veut risquer de mourir subitement, ce qui pourrait dans ce moment-ci être nuisible pour le service. Je me rends donc à Frederiksværn sitôt que les circonstances le permettront, et là j'attendrai mon successeur pour lui livrer, pour lui donner tous les éclaircissements, tous les ordres que c'est mon devoir de lui rendre.

On s'est trompé, on a cru que j'ai demandé ma retraite, parce que je ne voulais plus rester en fonction. Il n'est que trop vrai, que je ne peux plus servir. C'était une humiliation de plus, qu'on aurait pu épargner à mon extrême sensibilité, causée par ma faible santé. Vraiment Monseigneur, je ne devais point m'y attendre, je ne date point du service que

j'ai rendu en Norvège, 43 années de service auraient dû convaincre de ma vérité et être garant de la certitude, que j'étais disposé à servir le Roi et ma patrie aussi longtemps que mes facultés le permettraient.

J'espère donc que S. M. ne mettra plus d'obstacles à ma retraite, c'est pour le bien de Son Service que je me retire, et si elle conserve encore tous ses soupçons contre moi, cela me serait affreux, mais je chercherais en ce cas, et je trouverais dans ma conscience, dans les événements de la campagne de cette année, des témoignages convaincants, que je ne les ai point mérités.

Mon sort dépend de S.M.; mon existence sera probablement de fort courte durée, mes derniers moments seront mêlés d'amertume; il est horrible de prévoir sa famille réduit à la mendicité, il l'est d'autant plus lorsqu'on est convaincu que ses travaux et son service auraient dû laisser des moyens pour pouvoir subsister convenablement.

Monseigneur, cette lettre est une composition d'un cœur extrêmement ulceré, faite en l'usage, que vous jugerez à propos; au point où je me trouve, tout doit m'être égal, je n'ai plus rien à perdre et, en conséquence, rien plus à craindre.

Agréez, Monseigneur, les sentiments les plus respectueux avec lesquels j'ai l'honneur d'être de votre Altesse

le plus humble et plus obéissant serviteur

Lorens Fisker.»

Dette Brev sendte Prinsen ned til Kongen, som der-
efter under 19. November resolverede, at Kontreadmiral Siffer
maatte afskediges i Naade og med Pension, og at Kontre-
admiral O. Lütken skulde afløse ham i Norge. Dette skete i
Januar det paafølgende Aar, efter at han havde taget Af-
sked med sine Underhavende ved en Proklamation, hvis Slut-
ning er saalydende:

.... En overordentlig fyldestgjørende Erindring vil det
blive mig i de — sandsynligvis kun faa — Levedage, for-
synet endnu kan have tiltænkt mig, at jeg nu paa 4. Aar
har haft den Ære at staa i Spidsen for en Kystdefension,
hvis Afdelingsførere, hvis Fartøiers Konmanderende med saa
megen Aktivitet, saa megen Velvillighed have udført enhver af
mine Befalinger, der alle have sigtet og bidraget til et helt Riges
vidt udstrakte Kysters Rolighed og Bestjermelse mod mægtige
fjender. Venner og Vaabenbrødre! Modtager min varmeste
Takfigelse og Bevidnelsen om min fuldkomneste Tilfredshed
med Eders forhold. Anførere! Udtrykker for Eders under-
givne Officerer og Mandskab disse mine følelser for hele
Norges Kyst-Defensions Personale, og værer sammen over-
beviste om, at intet skal glæde mig mere end at erfare Eders
Vel, og at min Afløser, ligesom jeg nu, fremtidig maa er-
fjende, at Norges Kysters Sikkerhed kan tilskrives den Jver,
den Vidkjærhed, hvormed J have fremmet den braveste, den
værdigste Konges Tjeneste og et kjært Fædrelands Tårn."

Tidligt i foraaret 1811 vendte fisker tilbage til sit Hjem i Kjøbenhavn; hans Helbred var nedbrudt, Brystet angrebet; det mildere Klima i Danmark restituerede ham dog nogenlunde. En rolig, sorgløs Alderdom skulle den hæderlige Mand imidlertid ikke nyde. At Admiralitetet stadig trak Prisesagen i Langdrag er alt nævnt, og at han ved dens endelige Udgang i 1816 led Pengetab ligesaa. Med den Formue, han havde disponibel, foretog han sig de alt tidligere omtalte Ejendomshandler, der under Pengekrisen førte til endeløse Sorger og Tab for ham. Af en Opgjørelse, forefundne iblandt hans efterladte Papirer, fremgaar det, at han 1812 nominelt og med Tilførende af det, Admiralitetet skyldte ham, eiede en Formue af 465,000 Rdl.; „divideres nu dette med 6,” skriver han, „bliver min Ejendom altsaa 77,500 Rdl.; og dette delt i 6 Dele bliver altsaa for mine Børn: Døttrene hver: 12,916 Rdl. 4 Mfl., Drengen 25,833 Rdl. 2 St. — nok til i sin Tid at gjøre dem gale med.” Uheldigvis gik det saaledes, at der alligevel ikke blev nok. Ejendommene behedtes mere og mere og maatte nogle år efter hans Død sælges af Enken. Hun og hendes ugifte Datter fik af Kongen Tilladelse til at blive boende paa Kalkbrænderiet, som Statskassen havde overtaget, og erholdt en lidt Pension, der i forbindelse med Datterens Klosterhævning støffede dem Udkommet.

Fister selv boede om Sommeren paa Hellestrup og om Vinteren paa Kalkbrænderiet. Hans Hjem var Samlingssted for en lidet intim Kreds, hvor alle saae op til den milde, fjærlige Husfader og Ven; han var som Ægtefælle og Fader høit skattet for sin Godhed, sin Retskaffenhed og Om-sorg; farvelig i sine Fordringer til Livet, arbeidede han kun for at sikre sin Hustrus og sine Børns Fremtid og bar de tunge Skuffelser, som daarlige Tider bragte ham i Mængde, med Mandighed og Resignation. Et lille Lysglint blev det ham, da Kongen i 1812 stjænkede ham Storkorset, et endnu større, da han i 1816 fik Ende paa den lange Strid med Admiralitetet, og det visste sig, at han havde haft Retten paa sin Side.

Sommeren 1818 var han meget svag, men bedredes dog ud paa Efteraaret, saa at han kunde tage ind til Hoved-staden. Nytaarsdag 1819 havde han sendt sine Børn ud paa nogle Visitter; de havde knap forladt Huset, førend han fik en voldsom Blodstyrning, der næsten strax gjorde Ende paa hans Liv.

Et Aarhundrede er næsten forløbet, siden denne Mand trak sig tilbage fra en Virksomhed, hvori han havde gjort Fædrelandet god Nutte. Det er i og for sig ikke opbyggetligt at se en fortjensfuld Person, kæmpende for sin Over-bevisning, bukke under for Rethaveri og smaalig Forfølgelse, men det er Historiens Pligt, tidlig eller silde, naar Sand-

heden er kommen for Lyset, at give den forurettede den Øpreisning, han fortjener. I Tidens Løb dør jo alt, men een Ting dør aldrig: Dommen over død Mand; at denne maa blive saa retfærdig som muligt, har været formalet for nærværende Skildring.

